MUSEUMSMAGASINET 4

MEDDELELSER FRA DANMARKS MUSEER

JUNI 1978

06.1 administration

Museernes Fællesmarked

»Jeg kan ikke svare dertil; det er lutter Pølsesnak. Lad os tale Dansk sammen, som de andre kan forstaae, saa skal man strax faae at høre, hvilken Karl det er.«
Erasmus Montanus, III akt, 3. scene.

Der blev klippet en tå og hugget en hæl, men trods alt: Det lykkedes at få gennemført den nye museumslov. Dens økonomiske konsekvenser blev en forrykkelse af magtbalancen fra staten ud til primærkommunen, hvis gode vilje nu er altafgørende for lokalmuseets trivsel.

Af visionerne fra betænkning 517 bevaredes strukturen ved lovfæstelsen af de allerede mange steder eksisterende museumsråd, der i fællesskab med de statslige institutioner og politiske interesseorganisationer nu danner og refererer til Statens Museumsnævn.

Dette er en spændende struktur, som der med tiden nok kan komme noget levedygtigt og begavet ud af. Ved den kommende lovrevision bliver det på dette område, vi skal satse vore kræfter for at sikre, at der også kommer en fornuftig økonomi bag de store ord.

For det enkelte museum, der ved stor indsats har fået sikret den livsnødvendige lokale opbakning, er de første år med den nye lov naturligvis en konsolideringens tid. Primærkommunen eller lokalområdet har et helt selvfølgeligt krav på at blive passet og plejet ekstra godt, hvilket selvsagt kun levner begrænset tid og kræfter til de store nationale og regionale tiltag.

Det er derfor med ikke ringe bekymring, at vi, der ligger i forreste frontlinje, nu synes at mærke en stigende lyst hos vores stab i Statens Museumsnævn til at bevæge sig ud af en tangent, der ifølge tangenters natur vil øge afstanden imellem Nævnet og os.

Det meget store arbejde, Nævnet har præsteret ved at udarbejde et udkast til en Vejledning for udarbejdelser af museumsbeskrivelser, arbejdsplaner og årsberetninger, er for så vidt rosværdigt. Når så mange alligevel stejler over det, skyldes det ikke en modvilje mod at lave disse ting – mange af os har gjort det i årevis – men en inderlig skepsis over det fuldkomne postulats nytte og en måske ubegrundet frygt for, at den decentralisering af det økonomiske ansvar for museernes drift, som loven er et udtryk for, nu yderligere skal efterfølges af en bureaukratiserende centralistisk tendens.

Ingen er i tvivl om, at hensigterne er gode nok, og alle ser naturligvis gerne et dansk museumsvæsen, der evner at arbejde såvel lokalt, som regionalt og nationalt. Alligevel er vi mange, der håber, at Nævnet vil tage endnu en dyb indånding og lytte til den særdeles velbegrundede kritik imod form og indhold i den foreslåede vejledning, som er kommet fra flere sider. For hvis ikke den hele sag bakkes positivt op af alle deltagerne, vil vi blot få samlet et mådeligt materiale, der prøver at sammenligne forskellen i højden imellem et tordenskrald og Rundetårn! – og selv om det ofte er forsøgt, har det dog til dato ikke gjort nogen lykkeligere.

Det er på mange måder det gamle spørgsmål om, hvem der kom først: Hønen eller ægget? Men i stedet for at prøve at skrive al verden i mandtal, tror jeg, Statens Museumsnævn skal koncentrere sin moderlige omsorg om de nyudklækkede museumsråd – det er deres sunde opvækst vores allesammens fremtid kan komme til at afhænge af.

Jens Ole Lefevre
Skive Museum

06.1 administration

RÅDIGHEDS SUMMEN

Rådighedssummen er en betydningsfuld del af den nye museumsstruktur. Museumsloven opstiller en række mål for museerne, amtsmuseumsrådene og Statens Museumsnævn, og rådighedssummen er et af midlerne til fremme af disse mål. Rådighedssummen, der udgør 7% af statens driftstilskud til de statsstøttede museer, fordeles af Kulturministeriet efter indstilling fra Statens Museumsnævn. Rådighedssummen har i år været på 1,7 mil. kr., og en liste over den endelige fordeling findes på de grå sider i dette nummer af Museumsmagasinet.

I okt. 1977 indkaldtes ansøgninger til rådighedssummen, og samtidig hermed udsendte Statens Museumsnævn »synspunkter på anvendelse af rådighedssummen«. Dette udspil var nævnets præcisering af de sider af museumsvirksomheden, man ønskede at fremme, eller sagt på en anden måde: Et udtryk for de mål, nævnet gerne vil nå, velvidende at Rom ikke blev bygget på een dag. Bunken af ansøgninger viste da også, at det vil tage tid, førend museumsverdenen som helhed er indstillet til og på den nye museumsstruktur.

Nævnet ønsker at fremme en harmonisk og organisk udvikling frem mod det perspektivrige, men vi ønsker ikke at forcere noget. Man er derfor i nævnet opmærksom på, at tilkendegivelser som »synspunkter på anvendelse af rådighedssummen« kan udløse »tomme« ansøgninger, der i højere grad er afpasset ordene i »synspunkter« end et egentligt behov eller engagement. Nævnet mener dog fortsat, at papirer som »synspunkter« og en efterfølgende redegørelse – som denne – om arbejdet med fordelingen af rådighedssummen, er et vigtigt led i indkøringen af den nye museumslov.

Vurderingen af de mange ansøgninger foregik på følgende måde: I første runde blev de ansøgninger, som forekom centrale i forhold til den nye lov og det, nævnet ønsker at fremme, taget ud. Resten af ansøgningerne blev gennemgået ud fra knap så skarpe kriterier, og endelig blev der foretaget en tredie runde, hvor øjnene var et nummer mildere. Tilbage blev en række ansøgninger, som ikke kunne imødekommes i nogen af runderne.

Alle ansøgninger om tilskud til løsning af fællesopgaver blev imødekommet. Derimod var ansøgningerne til regionale og lokale opgaver så mange og mangfoldige, at en række kriterier måtte opstilles. Det indgik som noget positivt, hvis et amts museer, en gruppe af museer eller eet museum med støtte fra sit museumsråd, stod bag. Men det at gå sammen er ikke i sig selv kvalifikation nok, og i den videre vurdering blev der lagt vægt på følgende punkter:

1) har ansøgningen perspektiv ud over det regionale og lokale; vil der

fortsættes side 5

06.3 England

the Museum of London

Adressen er London Wall, og det nye museum støder direkte op til den romerske bymur. Ellers er alt i kvarteret moderne og totalt blottet for historisk atmosfære. Omgivelserne består af skyskrabere i indtil 40 etagers højde, og de enkelte bygninger bindes sammen af highwalks eller fortove i 1. sals niveau. Området var det hårdest ramte i London under Blitzen, og nu opføres i stedet et blandet kontor- og boligkvarter under navnet Barbican.

Her placeres det nye bymuseum, som sammen med kommende teatre, koncertsale og andre kulturinstitutioner skal skabe et modstykke til Southbank-koncentrationen med Royal Festival Hall, National Theatre og Elisabeth Hall. – Det kommunale Guildhall Museum, grundlagt 1826, og det oprindeligt privatejede London Museum fra 1912 blev ved lov sammenlagt 1965, da man ikke længere fandt det rimeligt at drive to så nært beslægtede museer.

Den nye institution finansieres i lige grad af staten, City of London og Greater London Council. 1973 lagdes grundstenen til museet, som kunne åbnes for publikum 2. december 1976. Bygningen er opført specielt til museet, men arkitekterne har iøvrigt haft en vanskelig opgave på den trekantede grund, hvor man var nødt til at respektere et par bygninger, som havde overlevet Blitzen. Resultatet er et iregulært kompleks i flere planer, lukkende sig om to åbne gårde. Alle funktioner er samlet her med ca. halvdelen af de 10.000 m² til udstilling og resten til administration, bibliotek, arkiv, auditorium, skolerum, konservering, fotoatelier og magasin m.m.

Det er let at få øje på museet, hvis navn syner med store bogstaver på lang afstand. Nede fra gaden virker bygningen til gengæld som en svært indtagelig fæstning, idet man først skal finde en trappe eller elevator til promenaden oppe i højden. Denne fører til en overdækket »piazza« foran museets indgang. Fra en lys og venlig forhal kommer man ind i salgslokalet.

Rundgangen sker ad en lang hovedfærdselsåre, fra hvilken der fører krogede sidegader, som munder ud i små pladser. Her findes de enkelte afdelinger i kronologisk rækkefølge: landskabets dannelse, forhistorisk tid, romernes Londinium, middelalderens bydannelse, Tudorernes og Stuarternes by, Hannoveranernes residens, 1800-tallet delt i to og så endelig vort eget århundrede. Spændende rumdannelser vækker konstant nysgerrigheden, så man *må* rundt om næste hjørne og se, hvad der gemmer sig. De mange uregelmæssige rum henligger i vekslende blandinger af dags- og kunstlys, således at der også er variation på dette felt.

Selv om hver montre lokker til fordybelse, pirres nysgerrigheden af nye blikfang og fascinerende vuer. Det helt store scoop er et enormt panorama ud til bymuren in situ. Man får besked om dens forløb og datering og præsenteres oven i købet på stedet for de forskellige løsfund. De enkelte vægafsnit og montrer er godt placeret i forhold til hinanden, dispositionen inden for hver enhed velovervejet, belysningen stort set tilstrækkelig og teksten med generelle overskrifter og detaljerede oplysninger fremragende. Kombinationen af genstande, billeder, evt. i form af fotostater, og tekst er så dygtigt lavet, at man både går på opdagelse med blikket og samtidig sluger teksterne.

Gammeldags malede rekonstruktioner af bygninger, slagscener osv. ses side om side med troværdige kopier af genstande fra andre museer og så de originale ting.

I den stort anlagte romerske afdeling har man dristigt opbygget et helt hus med vægfarver, møbler og husgeråd. Samtidig er originale skulpturer andetsteds glimrende præsenteret i deres rette sammenhæng og med fin belysning.

Kildematerialet bestemmer naturligvis udstillingens omfang og i en vis grad dens form. Århundrederne efter romerrigets fald er således magre, men fra den senere del af vikingetiden tager det til, og fremme ved Tudorperioden er rigdommen overvældende. Antallet af genstande er i de følgende afsnit meget stort. Der spores en stigende tendens til at *ville* noget med materialet og ikke blot udstille sjældne billeder eller pragtstykker som i et kunstmuseum eller en antikvitetshandel. Der skal fortælles historie, og man bringer derfor alt relevant materiale sammen. Den besøgende får således et bredt og varieret indtryk af byens historie og indbyggernes levevilkår.

Museum of London er indrettet i forgrundens lave bygninger. Det høje sorte kontorhus ligger direkte oven på middelalderafdelingen. I baggrundens midte ses St. Paulskatedralens kuppel.

Endnu stærkere bliver dette i 1800-tallet, som i højere grad har efterladt litterære og visuelle vidnesbyrd om samfundsforholdene. Ved siden af den officielle by skildres de overbefolkede fattigkvarterer i tegninger og fotografier suppleret med Dickenscitater og uddrag af samtidige videnskabelige undersøgelser. Billeder af de smukke klassicistiske rækkehuse i Belgravia og andre overklassekvarterer sammenstilles med opmålinger, der i snit viser, hvorledes bygningerne var indrettet til datidens samfundssystem – en klar illustration af et »upstairs and downstairs.«

Slutningen af forrige og første halvdel af vort århundrede er kaleidoskopisk, da museet i sidste øjeblik har måttet indsamle materiale hertil. Nogen sammenhængende fortælling giver butiksfacader, skilte, køretøjer, en barbersalon fra århundredskiftet og pub'en fra 20'erne ikke, men dejlig camp er det – og så får man ragtime i tilgift.

Med stor dygtighed har staben og de til lejligheden engagerede teknikere og arkitekter arrangeret denne brogede mosaik. Målet har været en »tredimensional Londonbiografi«, som det hedder i museets lille præsentationsskrift. Bortset herfra spores ikke nogen bærende tanke med udstillingen, der snarere er præget af de enkelte afdelingers ønsker og mål. Man savner et instruktivt introduktionsrum med et koncentrat af Londons historie og bymæssige udvikling, hvilket nok ville lette den lange vandring.

Museet blev indrettet i løbet af tre

fortsættes side 8

91.37 Romersk arkæologi og kunst
06.6 Humlebæk, Louisiana

Sidste udkald til Pompeji

Maden var god, »men der var for lidt agurkesalat og det var skidt med nødningen«. Jeg kom til at tænke på de kendte former for betinget ros, da jeg læste Hans Edvard Nørgaard Nielsens venlige, men lidt ambivalente leder i nr. 3 om Louisianas Pompeji-udstilling. Den fortjener nogle kommentarer i Museumsmagasinet, som må være det rette forum for en debat om udstillingsprincipperne i dag.

Hvordan skal man gribe sagen an? Skal tingene kommenteres på soklen, montren og væggen? Eller bør man snarere lade dem tale for sig selv og informere om dem andetsteds? Dilemmaet har flere løsninger.

At bringe så mange tekster i udstillingsrummene, at de tilsammen udgør en hel lille bog, er næppe den bedste, jvnf. Thomas Bredsdorffs klagesang i Politiken 19. marts over 50'er-udstillingen i Huset i København, »hvor man skiftevis skal op på tæerne og ned i knæene for at læse sig igennem lektien«.

At anbringe et stort antal »foredragsbeholdere« med dias eller video-tapes i rummene som på Römisch-Germanisches Museum i Köln er også en tvivlsom løsning. Den konstante mumlen af speakerstemmer gennem hele museet virker søvndyssende. Folk står også kun et kort øjeblik foran disse talende kiosker og får tilsyneladende ikke det fulde udbytte af den sikkert velmente informations-strøm.

Blandt mange forskellige løsninger valgte vi til Pompeji-udstillingen at koncentrere publikums opmærksomhed om tingene ved at gruppere dem i nogle hovedkategorier, belyse dem optimalt og på en gang give dem et nærvær i nuet og en historisk dimension. Disse hverdagsting levede således hver for sig, og tilsammen som en helhed.

Freskerne, som vanskeligt tåler museets stærke dagslys i disse sale, trådte klart frem i kunstlyset og berettede deres historie, som man fristedes til at aflæse. Et par af de store skulpturer havde nok virket bedre i dagslys, men brugstingenes mange fine detaljer trådte til gengæld fint frem i montrerne. Man kan sammenligne med virkningen i de lange vægskabe på f.eks. Nationalmuseet, der er museets medarbejderes sorg. »Det er som at bestyre et arkiv,« som en af dem sukkede fornylig.

Hans Edvard Nørgaard Nielsen beklager, at vi ikke satte tingene ind i en samfundsrelevant sammenhæng, men behandlede dem »æstetisk«. Men til det egentlige materiale fra Napoli føjedes en omfattende dokumentation til en uddybet forståelse af tingene, for eksempel en stor model af hele Pompeji i 1:250 og en model i 1:25 af det kvarter i byen, hvor Menanders hus var beliggende. Hertil en slags rumlig reproduktion i farvefotos af freskerne i Mysterievillaen.

Genstandene var som nævnt inddelt i afsnit: menneskene, huset, haven, religion, handel, sport etc., og i hvert afsnit var der en tekst med forklaringer. Det enestående er vel selve fundstedet, byen med dens gader, huse, templer og arenaer i landskabet, som domineres af Vesuv. På to rejser optoges af Kirsten Kyhl og Else Tholstrup et par tusinde fotos, som siden af Jan Stubbe Østergaard og Hans Erik Wallin redigeredes til et 6-skærms lysbilledshow, som netop understregede betydningen af et helhedssyn på udstillingen: den organisme, Pompeji var før ødelæggelsen, byplanen, kloakeringen, de riges og de fattiges boliger, værtshusene, handelscentret, styreformen, dagliglivet (belyst gennem inskriptionerne), Pompejis høje civilisatoriske stade og dets samfundsforms lys- og skyggesider i årene før undergangen. Alt ialt tror jeg, det medvirkede til at styrke den mærkelige identifikation, vi føler med denne by og dens mennesker.

Yderligere havde Geologisk Museum præsteret en lille særudstilling om Vesuv, fra Thorvaldsens Museum og Kunstmuseet var der lånt tegninger, studier og kopier, som danske kunstnere havde udført i Pompeji for 100 - 150 år siden, og endelig havde vi fra Louisianas egen samling udvalgt nogle værker – af Giacometti, César og Richier – som dokumenterede Pompejis betydning for kunsten efter Anden Verdenskrig.

Kataloget var nyredigeret af Institut for klassisk arkæologi, og indeholdt udelukkende danske originalbidrag om de for nutidsmennesker relevante sider af Pompeji. Hertil kom en lille bog, der levendegjorde stoffet for børn, oversat fra engelsk, og et særtryk af Politiken med yderligere artikler om udstillingen.

Da vi fik endeligt tilsagn om udstillingen, var der kun fem måneder til den skulle åbne, (og i denne periode skulle vi tilmed færdiggøre en anden, tidligere planlagt, arbejdskrævende udstilling, Alternativ Arkitektur). Værktøjet til publikums forståelse af Pompeji-udstillingen kunne måske have været mere righoldigt, men at vi ikke hentede ekspertise udefra og udelukkende præsenterede tingene i et æstetisk regi uden hensyn til deres samfundsmæssige kontekst, er nok en uholdbar påstand.

Det samme gælder Hans Edvard Nørgaard Nielsens betragtninger om, at udvalget af genstande kunne have været anderledes og bedre. Hvad der blev præsenteret i Paris og London skulle således ikke være godt nok i Humlebæk. Hvis han eller jeg havde haft frit valg i Museo Nazionales samlinger, kunne vi vel nok have skabt en anden udstilling, men jeg har for mit vedkommende kun oplevet et tilfælde, hvor direktionen for et museum har tilladt mig at vælge og vrage blandt museets samtlige besiddelser.

Her havde man dog overladt os nogle af Pompejis bidrag til verdenskunsten som maleriet af bagerparret, dyregruppen med vildsvin og hunde, statuen af Lucius Mammius og talrige ting af tilsvarende kvalitet. Vi ville gerne udvide udstillingen med flere ting fra samlingen og fik også gennemført en snes supplerende lån, som dog måtte godkendes af flere instanser i Italien, tilsidst af det store arkæologiske råd i Rom, en proces, som med nød og næppe var tilende, da udstillingen skulle pakkes.

For at udstillingen også kunne få betydning for fagfolk, arrangeredes i samarbejde med Videnskabernes Selskab et tredages seminar umiddelbart efter åbningen for omkring tredive danske og italienske videnskabsmænd med adgang også for de studerende.

Endelig fremstillede Louisiana sammen med Skoletjenesten en række opgavesæt til skolerne og

indgik i et snævrere samarbejde med disse om omvisninger end nogensinde tidligere.

At de 130.000 skolebørn på mange måder belastede os og vort publikum mere end ventet, har fået os til at gennemføre en begrænset skolebesøgstid. På grund af museumslovens vel uspecificerede bestemmelse om, at skoler har gratis adgang til de statsstøttede museer, tog det nogen tid at løse dette problem.

Tilstrømningen af ialt 415.000 besøgende på 18 uger var i sig selv en enorm udfordring til vort personale. Men bortset fra nogle klager over de mange børn, var publikum venligt og forstående og de besøgende meget hensynsfulde over for hinanden, så alle syntes at få noget ud af udstillingen. De iøvrigt kortvarige kødannelser ved indgangen har nok skræmt enkelte bort, og vi har da også hørt nogle, der har berømmet sig af at lide under trængslen på en søndag (man fortæller jo derved noget om sin egen sensibilitet) – de burde være kommet på en af ugens to aftenåbninger, der slet ikke var særligt velbesøgte. Den af pressen og publikum så varmt anbefalede aftenåbning på museer udnyttes erfaringsmæssigt ikke tilstrækkeligt, når den gennemføres.

Pompeji År 79 må vel have været en af de største – om man vil – folkelige successer, der er noteret i Danmark – og på Louisiana er vi nok kommet overraskende og ufortjent til den, men i hvert fald beriget med mange erfaringer. Men hverken hos os eller andre steder synes diskussionen om, hvorledes tingene skal præsenteres at være ført til ende.

Knud W. Jensen
Louisiana

UDENLANDSKE NOTER

Fra torsdag den 19. januar 1978 kan Louvre-Museet, Paris holde åbent hver dag – undtagen tirsdag – til klokken 20.

Takket være en ny lov har statsmuseerne kunnet ansætte 108 nye kustodes, hvoraf de fleste er tilfaldet Louvre og Versailles.

Efter *Le monde.*

Museerne, såvel som »Arts Council«, skaber lige så meget som de tilgodeser publikums behov for udstillinger. Og tag ikke fejl; der er et behov. Årsagerne er – og har altid været – temmeligt indlysende. Som E. H. Gombrich har udtrykt det i sit foredrag for deltagerne i Ditchley Park konferencen: »... udstillingen nyder godt af den samme psykologiske fordel som turisme lever af. Vi deler alle iveren efter at benytte os af en lejlighed, der ikke kommer igen. Museet lige om hjørnet kan vente, det er der jo altid. I begge tilfælde ordner presset fra sociale prestigefornemmelser resten. Det er usædvanligt ved et cocktail party i vore kredse at spørge »Har De været i Apsley House? Er Velazquez *Vandsælger* ikke pragtfuld?« Det er derimod helt selvfølgeligt at spørge: »Har De set udstillingen af albanske olielamper i Hayward Gallery?« Og hvis tilstrækkeligt mange folk spørger Dem, vil De blive skammet til at gå hen og gøre ligeså og måske vil De ovenikøbet synes om udstillingen.«

... Hvad der også er nedslående, er, at mens antallet af udstillinger er blevet enormt forøget i de sidste tyve år, er deres basale karakter ikke blevet forbedret. De fleste er stadig for store, væsentligt fordi de er blevet tilrettelagt intellektuelt, på papir, og ikke fra det første øjeblik, som en fysisk erfaring. På papiret må både udstillingen om Nyklassicismen på Royal Academy i 1972 og Turnerudstillingen på Royal Academy i 1974-75 have forekommet storslåede, med alle felter og perioder dækket ind og værker hentet fra absolut hvorsomhelst. Begge udstillinger var i praksis forvirrede på en udmattende måde. Det er rimeligt at antage at hvis det er værd at låne en udstillingsgenstand, er den også et minuts opmærksomhed værd. Nyklassicisme-udstillingen med dens 1912 numre – for ikke at komme ind på et katalog så tykt som en telefonbog, ville det have taget 31 timer og 52 minutter at se igennem. Men besøget var småt, mens Turnerudstillingen med 650 numre=10 timer og 50 minutter var som Paddington Station juleaften.

Efter *The Burlington Magazine, juli 1977.*

Rådigheds ... *fra side 2*

kunne indvindes erfaringer, som kommer mange museer til gode?

2) er ansøgningerne gennemtænkte og gennemarbejdede, og ikke bare løse ideer.

3) er det, der søges om noget, som mere rimeligt kan finansieres lokalt eller regionalt eller er det så »upopulært« eller af så eksperimenterende karakter, at det er rimeligt at bruge af rådighedssummen.

4) vil det være en fornuftig investering af rådighedssummen, dvs. er det ansøgende museum i øjeblikket i stand til forsvarligt at realisere det, der søges om.

5) kan et evt. tilskud få den pædagogiske virkning i lokal sammenhæng at understrege nødvendigheden af fundamentale men »upopulære« museumsfunktioner.

6) vil et evt. tilskud kunne hjælpe et museum ind i en bedre udvikling.

7) og endelig blev der set på de almindelige økonomiske forhold. Små ansøgninger fra store og relativt velkonsoliderede museer kom længere ned i bunken end ansøgninger fra museer med et svagt befolkningsunderlag, museer der for nylig har udvidet driften f. eks. ved professionalisering osv.

Ved vurderingen af ansøgninger fra enkelte museer var det overordnede synspunkt, at rådighedssummen ikke skal bruges til at betale et museums grundudgifter (køb af skrivemaskiner o.l.), men bidrage til en udvidelse af samlingerne og deres dokumentation, bevaring, sikring og brugen af museets samlinger og viden.

Der er ydet en række tilskud til køb af kunstværker og museumsgenstande, og det har været muligt – p.gr.a. den særlige ordning med hastebehandling af ansøgninger – at finansiere en række væsentlige auktionskøb.

I år er der ikke ydet tilskud til magasinindretning og konserveringsindretning. Det skyldes ikke manglende forståelse for disse sider – tværtimod – men alene det, at nævnet i øjeblikket er ved at kortlægge konserveringssektoren og udarbejde vejledning i indretning af magasiner. Dette arbejde ønskes færdiggjort, førend der ydes tilskud til magasiner m.m. Nævnet stræber imod en systematisk og velunderbygget indsats, der sikrer den bedst mulige ekspertise og bedst mulige økonomi bl.a. gennem store samlede indkøb.

Else-Marie Boyhus
Formand Statens Museumsnævn

90.87 Heraldik Bomærker

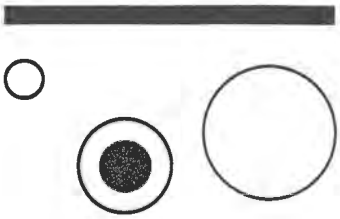

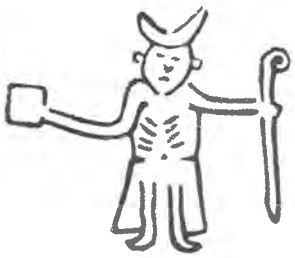

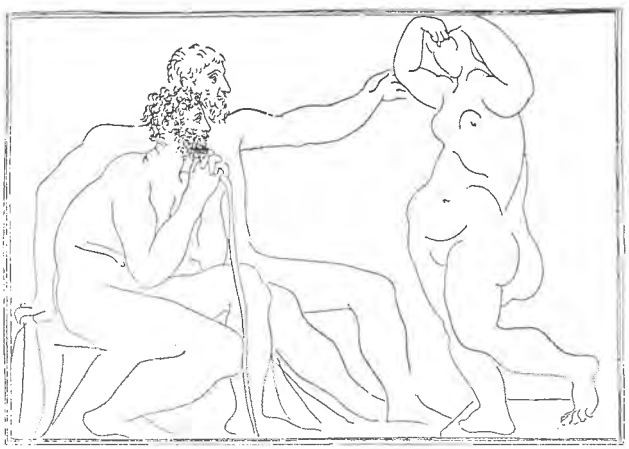

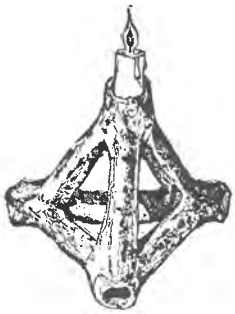

Museum

Museum

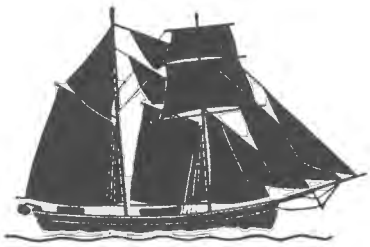

MUSEUM

Museum

MUSEER

Museumsidentiteter
Udvalgte brevhoveder og bomærker bl. a. fra Den antikvariske Samling i Ribe, Esbjerg Museum, Fiskeri og Søfartsmuseet, Fredericia Museum, Glud Museum, Haderslev Museum, Herning Kunstmuseum, Holstebro Kunstmuseum, Holstebro Museum, Horsens Museum, Jens Hansen's Søfartsmuseum, Den kongelige Kobberstiksamling, Kulturhistorisk Museum Randers, Kunstindustrimuseet, Københavns Bymuseum, Louisiana, Middelfart Museum, Moesgård, Museet for Varde By og Omegn, Odder Museum, Odense Bys Museer, Odsherreds Museum, Orlogsmuseet, Silkeborg Kunstmuseum, Silkeborg Museum, Skjern Museum, Skovgaardmuseet, Sydhimmerlands Museum, Sæby Museum, Teaterhistorisk Museum, Vendsyssels Historiske Museum, Viborg Stiftsmuseum, Zoologisk Museum, Aarhus Kunstmuseum. Samlet af John Erichsen, Københavns Bymuseum, Marianne Saabye, Statens Museumsnævn.

60.B Personaleadministration
06.1 administration

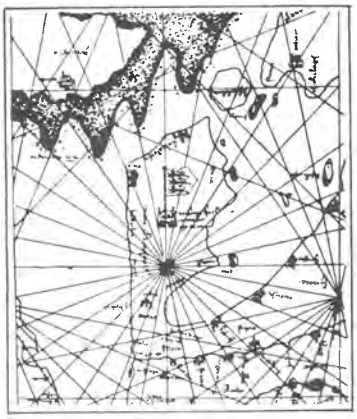

MUSEUM

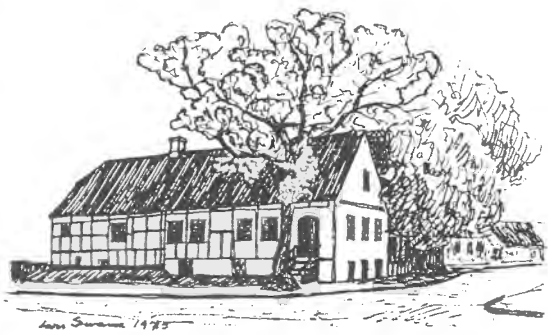

MUSEUM

Museum

Museum

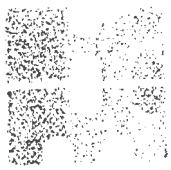

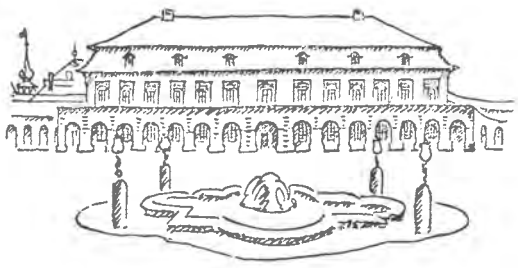

Læserbrev

I Magisterbladet nr. 11, d. 5. januar 1977 kunne man læse følgende stillingsopslag: »Museumsinspektør ved Vesthimmerlands Museum. En nyoprettet, overenskomstlønnet stilling med tiltrædelse 1. september 1977 ønskes besat med en cand. mag. eller mag.art. i forhistorisk arkæologi. Evt. kan en person med en anden relevant uddannelse komme i betragtning. Ansøgerne skal kunne varetage den daglige ledelse af Vesthimmerlands Museum, som i øjeblikket er under udvidelse. Stillingen er fuldtids og ansættelsens varighed er betinget af de økonomiske bevillinger fra de statslige og offentlige myndigheder. Skriftlig ansøgning etc. etc...«

Resultatet af bestyrelsens overvejelser blev at man ansatte en person med hovedfag i historie, hvis eneste fortrin fremfor en række af de øvrige kvalificerede cand.mag'er og mag. art'er i forhistorisk arkæologi åbenbart var at ansøgeren kom fra Års.

En ansættelse af denne art, der så åbenlyst er i modstrid med stillingsopslaget, bør ikke kunne passere ukommenteret, fordi den rummer nogle vigtige principielle problemer. Hvor frie hænder har en bestyrelse til at tilsidesætte en museal tradition, udmøntet i det regionale samarbejde og tilkendegivet i et stillingsopslag. Og er en historiker principielt kvalificeret til at besætte en arkæologisk stilling

Når man i Års søgte en forhistorisk arkæolog var det en naturlig konsekvens af en arkæologisk tradition da Vesthimmerlands Museum først og fremmest er et arkæologisk museum. Og som sådan er dets funktion også defineret i det regionale samarbejde. Ved at ansætte en historiker brød man med alle disse forudsætninger, idet man benyttede sig af stillingsopslagets bagdør: »Evt. kan en person med en anden relevant uddannelse komme i betragtning.« Men er en historisk uddannelse i denne sammenhæng »relevant«. Og hvem afgør i sidste instans det?

I den nye museumslov (nr. 304) står der i paragraf 4.5: »Ved ansættelse af leder samt faguddannet andet personale skal den pågældendes faglige kvalifikationer og aflønning godkendes af statens museumsnævn.« Og videre i paragraf 4.7: »Museet skal tilslutte sig det i kapitel 3 omhandlede regionale samarbejde med andre museer og udarbejde en arbejdsplan, der årligt indsendes til vedkommende amtsmuseumsråd.«

Spørgsmålet er således om *Statens Museumsnævn* principielt kan godkende at en historiker er fagligt kvalificeret til at varetage et arkæologisk museums forpligtelser, sådan som det er udmøntet i museets arbejdsplan og fastlagt i det regionale samarbejde. Hertil mener jeg at der bør svares nej. (I det konkrete tilfælde har man åbenbart helt overset at an-

fortsættes side 8

06.1 formidling

Museerne, formidlingen og samtidsdokumentationen

I Museumsmagasinet 2 har George Nellemann en »provokation«. Vi må standse opfedningen af den hellige ko formidlingen, siger han, for ellers har vi ikke råd/tid til at samle ind fra nutiden.

»Vi må skrue udstillingsvirksomheden ned en tid – for ellers vil vore efterkommere ikke vide, hvordan de skal udstille »vor tid« og ikke have noget at vise fra den (bl.a. fordi vor tid netop lever af at smide væk)«.

Nellemann har selvfølgelig ret i, at vi skal samle ind fra vor egen tid. Men det behøver ikke koste os formidlingen og må heller ikke gøre det. Netop den nære sammenhæng mellem forskning/indsamling og formidling er jo museernes væsentligste eksistensberettigelse.

Skal samtidsdokumentation ske på bekostning af noget, kunne man med fordel skære andre steder. F.eks. i administrationen, ikke i TAP'erne, men i den tid det videnskabelige personale - især på de store institutioner – bruger på aktivitet, som det er overkvalificeret (læs: ikkekvalificeret) til.

Man kunne også meget vel foretage en omprioritering indenfor undersøgelses-indsamlingssektoren. Det er absolut ikke nogen naturlov, som siger, at »samtidsdokumentationen altså er noget, der kommer oveni«. Jeg kan på ingen måde se, at man gør større skade ved for en tid at skrue fortids-indsamlings-blusset ned til fordel for en levende interesse for nutiden.

Endelig kunne man tænke sig en opgavefordeling museerne imellem. Hvorfor ikke nogle klart specialiserede nutidsmuseer?

Men tilbage til formidlingen. Og hvad er det så?

Man kan sige, at et museums opgave er at formidle kontakt mellem mennesker i forskellige tider, forskellige kulturer, eller mellem mennesker og viden, oplevelse, indsigt, forståelse.

Følgelig er det en formidlingsopgave at foretage undersøgelser og indsamling.

Undersøgelser og indsamling i nutiden foretaget af engagerede museumsfolk kan være netop den håndsrækning, som kan formidle forståelse og indsigt til en frustreret befolkning.

Men ikke, hvis samtidsdokumentation skal være en koldsindig organisation SAMDOK, som det så rystende blev skitseret af Göran Rosander på DKM's Vingstedmøde i november. Vi må ikke kopiere svenskernes blinde tro på, at nutidens museumsfolk kan skabe jubel hos fremtidens historikere blot ved at foretage systematiske, statistisk beregnede masseindsamlinger i nutiden.

Hvis derimod nogle museer aktivt ville interessere sig for netop det, som er af betydning i samtiden, dvs. aktuelt, er der langt større chance for, at museerne skaber et brugbart, historisk materiale. Alene museernes udvælgelseskriterier dengang i slutningen af 20. århundrede vil kunne være emne for doktordisputatser.

Museerne bør undersøge og indsamle i det, som er væsentligt nu. Dvs. produktionen i fabrikkerne, trafikken, svineproduktionen, forureningen, Christiania, popindustrien, det almennyttige boligbyggeri fra højrente-tiden og kønsrollekampen, for blot at nævne nogen muligheder.

Der er allerede anvist mulige metoder, f.eks. Museum Maribos folkeforskning, som netop er et indsamlende formidlingsprojekt. Eller de ting som sker uden for museerne. F.eks. aktiviteterne omkring Huset i Magstræde i København, som med uvæsentlige justeringer kunne have været museumsaktiviteter.

Det væsentligste er samarbejdet med de mennesker, som undersøgelsen omhandler. De må være aktivt medskabende helt frem til og med den udstilling, publikation, film, som så indvier den øvrige befolkning i den viden og indsigt, som er opstået undervejs.

Og det behøver jo ikke være en udstilling i ¾-million klassen hver gang. Engagementet og aktualiteten kan være nok så væsentlige elementer som udstillingsmateriellets beskaffenhed.

Jeg tror ikke, at årsagen til manglende nutidsdokumentation skal findes i bevillingerne, men hos os selv, museumsfolkene. For det er langt vanskeligere og mere krævende at studere blandt mennesker, som kan svare igen, end at fordybe sig i den ufarlige fortid.

Og endnu kræver det mod at bryde med forestillingen om, at museer er ensbetydende med fortid.

Men nogen af os må gøre det. For museernes og samtidens skyld.

Ole Strandgaard
Odsherreds Folkemuseum
Nykøbing S.

---

the Museum ... *fra side 3*

måneder, mens huset endnu var fuldt af håndværkere. Heldigvis er bygningen fleksibel, idet intet rum er tegnet til noget bestemt formål, og en omordning vil således relativt nemt kunne foretages. Ledelsen regner med, at den nuværende udstilling højest skulle holde i ti år. Det allerførste år besøgtes den af 800.000 mennesker, og strømmen er ikke blevet mindre. *John Erichsen,*
Københavns Bymuseum

Læserbrev, *fra side 7*

søgeren ikke engang var formelt kvalificeret til stillingen, da han hverken var cand.mag. eller mag. art.).

Den nye museumslov rummer muligheder for fortolkninger. Derfor er det vigtigt at enhver sag der rejser et sådant principielt fortolkningsspørgsmål bliver debatteret i tide, sådan at der kan blive *formuleret* en utvetydig og for alle parter tilfredsstillende praksis. Det notat man kunne læse i Museumsmagasinet nr. 2 vedrørende ansættelsesgodkendelser er et typisk eksempel på en passiv administrativ tilkendegivelse overfor et principielt problem som burde have været bragt frem i lyset.

Med venlig hilsen
Kristian Kristiansen
Forhistorisk arkæologisk institut
Moesgård.

06.1 sikring

Om klimaregulering De indledende faser

I min egenskab af vagtmester ved Aarhus Kunstmuseun er jeg indenfor det sidste års tid blevet opmærksom på en stadig strøm af reklamer og brochurer, som befatter sig med klimaregulering og kontrol i museer. Efter en stor og ret kompliceret ombygning og forbedring af vort klimaanlæg i 1976 som først og fremmest havde det formål at opnå mindre energiforbrug, og efter 2½ års daglig pleje og opsyn med dette anlæg, mener jeg at sidde inde med en del praktisk viden om ventilation/ varme- og fugtforhold i udstillingsrum og magasiner.

Ligeledes har et nært samarbejde med vort servicefirma, S. F. Luftteknik, som forestod renoveringen af vort affældige anlæg, og hvis dygtige teknikere stadig tilstræber endnu bedre resultater indenfor konstante fugt- og temperaturforhold i museet, betydet meget for min forståelse af de vanskeligheder, der er forbundet med klimakontrol.

Et kunstmuseum må stille ret store krav til konstante klimaforhold og efter megen debat, hvor også vor konserveringsafdeling var involveret, lagde vi os fast på 20°C, 55% R. H. (relativ fugtighed) i såvel udstillingsrum som i magasin.

Vort varmeanlæg består af 8 store luftvarme-enheder, hvor fugt kan tilsættes, men ikke reduceres. Det er derfor ikke et fuldt udbygget klimaanlæg. I den varmeste sommertid, hvor udetemperaturen overstiger 20°C på døgnbasis, og den relative fugtighed omkring museet er over de 55%, vi har brug for, kan vi ikke regulere vort indeklima i særlig grad. Vi har en mulighed for at recirkulere den allerede indtagne luft mange gange, således at den relative fugtighed i denne luftmasse efterhånden nedsættes ved genanvendelse, men dette fører nemt til at luften i museet bliver »gammel« og føles tung og ubehagelig for publikum.

For at opnå fuld kontrol over indeklimaet i museet ville en udbygning af anlægget med kuldeflader på de enkelte enheder være nødvendig. Dette er en meget kostbar affære, og da køleanlægget normalt kun ville være i brug en til to måneder om året, har man, da museet blev bygget i 1967, valgt at spare denne udgift. På nuværende tidspunkt har museet hverken plads eller økonomi til at installere køleaggregater på samtlige anlæg.

Her kommer så de små »nemme« løsninger ind. I de brochurer og reklamer, jeg har studeret, figurerer diverse affugtningsanlæg som en helhedsløsning. Med et sådant beskedent apparat skulle klimaproblemerne være løst én gang for alle og driftsudgifterne er tilsyneladende minimale.

Når man ved lidt om de meget komplexe funktioner, der er afgørende for ventilation og klimastyring, kan man umiddelbart afvise de hævdede påstande. De fleste radiator-opvarmede museer har for lidt fugt i luften om vinteren og for meget om sommeren. Der kræves altså tilsætning af vand en meget stor del af året (vore befugtere kører ca. 8 måneder om året), idet udtørring af organisk materiale, træ, tekstil, maling, skind og papir er mindst lige så nedbrydende som modsætningen, for megen fugt, der som bekendt medfører mug- og skimmelangreb, råd og udkrystallisering af uorganiske elementer.

Fra erfarne folk indenfor klimabranchen har jeg erfaret, at fugtproblemer er nøje forbundet med ventilationsproblemer. Man kan udmærket have et stabilt og passende klima i et rum og ikke i det næste; der kan være »lommer« af enten meget tør eller meget våd karakter i et i øvrigt korrekt opvarmet og befugtet lokale. Disse faktorer løses kun ved ventilation, ved at beherske luftens blanding og bevægelighed i de enkelte afsnit af museet. Nogle rum viser tendens til lagdeling således, at der ved loftet findes et ganske andet klima end ved gulvet. Styringen af dette klima bliver da afhængigt af, hvor ens måleapparatur eller følere for automatik er placeret.

Den mest skadelige påvirkning af ethvert museumsobjekt er hurtigt skiftende temperatur- og fugtighedsforhold. Det man derfor i første omgang må tilstræbe er så konstante tilstande som muligt. Dette må dog ikke opnås ved stillestående, indelukket luft, idet en vis udskiftning og ventilation er nødvendig og for de fleste museer også uundgåelig.

Konklusionen på disse tanker må blive, at beslutter man at forbedre sit klima i et museum, må man først gøre sig klart, hvordan det eksisterende klima i museet egentlig er. Til denne fase anvendes termohygrografer, skrivere som registrerer temperatur og relativ fugtighed på en papirstrimmel for en uge ad gangen.

Disse skrivere kan flyttes omkring i museet, fra midten af et rum til hjørnet mellem to ydervægge, fra udstillingsrum til magasin. De herved indvundne erfaringer kan suppleres med punktmålinger, hvor man både på flader og direkte i luften kan registrere den nøjagtige temperatur og relative fugtighed på få sekunder. Man kan her måle de samme punkter hver dag over en længere periode og notere sig vejrlig og andre indgribende faktorer.

Når man har kortlagt sit indeklima over et halvt, eller endnu bedre et helt år, er det på tide at henvende sig til et af de større varme- og ventilationsfirmaer for en forhandling. Udfra det materiale man selv har samlet og firmaets egne undersøgelser, vil en samlet plan til forbedring af klimaet kunne udarbejdes. Først da bliver reklamer og brochurer aktuelle, og de fleste vil sikkert finde de før omtalte »problemløsere« helt utilstrækkelige.

Som en parantes kan nævnes at det varmeoverskud, ethvert udtørringsapparat altid vil producere, meget sjældent kan udnyttes, da apparatet hovedsagelig vil have sin nyttevirkning på den varmeste tid af året. Hvis et udtørringsapparat indgår i éns klimaplan for et museum, findes der flere forskellige principper for fjernelsen af overskydende vand fra en luftmasse. Hver af disse metoder har sine fordele og ulemper, som det vil føre for vidt at komme ind på her.

Jeg håber med denne artikel at have bidraget lidt til at få hold på et vanskeligt emne og om ønsket kan jeg i en senere skrivelse komme nærmere ind på de muligheder for kontrol og styring af klima, der for tiden findes på markedet.

Hans Lange
Aarhus Kunstmuseum

55.6 Danmarks geologi og palæontologi
06.6 Gram

Et geologisk museum i Gram

Måske kender De Midtsønderjyllands Museum. Så ved De, at det ligger i Gram vestude i Sønderjyllands amt, og måske også, at det er Benjamin i amtets stærke museumsfamilie.

Museets førsteudgave åbnedes officielt en herlig, solrig skærsommerdag i 1976. Dets primære virkefelt: at *informere om landsdelens geologiske forhold,* gør det til et spændende nyt museumsprojekt, der er velmotiveret på grund af bl.a. de fund af fossile fortidsdyr, som kort omtales nedenfor.

Fire år tidligere havde en kreds af interesserede taget initiativ til dannelse af en museumsforening, som blandt sine mange opgaver anså skabelsen af en lokal geologisk samling som en mærkesag. Den logiske videreførelse, etableringen af et museum, betragtedes af gode grunde som en ren fremtidsvision.

Situationen ændredes totalt, da Greve Jens Brockenhuus-Schack foreslog et 99-årigt lejemål af Gram Slots vestfløj til museumsformål. Bygningen er i sig selv en attraktion. Den byder på muligheder for fornuftig indretning af faste udstillinger og for særarrangementer (vandreudstillinger, foredrag, kammerkoncerter etc.). Museumsforeningen tog selv sagt mod tilbudet, betalte det første års leje (1 kr.) og startede med entusiasme på en tiltrængt istandsættelse af lokalerne. Man er nået langt, og snart kan hele fløjen tages i brug.

De lokaler, som står færdige, må betegnes som tiltalende og brugbare. Kritik af detaljer er altid let, men under de givne omstændigheder irrelevant. Det er helheden, der tæller, og den aftvinger respekt, som kan adresseres direkte til museumsforeningens bestyrelse, først samlet om formanden Johanne (Musse) Skjærlund, der indtil sin pludselige, alt for tidlige død, personificerede det fælles élan.

Museets hovedopgave harmonerer godt med placeringen i Gram. Undergrunden er *Gram Formationens* lerlag, vel nok en af landsdelens interessanteste geologiske dannelser og basis for teglværksindustri, der har mere end 100 årig tradition som økonomisk faktor på stedet. Teglværksgraven besøges året rundt af talrige geologer og amatørsamlere, både danske og udenlandske. Som typelokalitet for *Gram Formationen* er den internationalt kendt og har dertil ry for rige fossilfund. De forstenede muslinger, snegle, krabber og rester af hajer, strålefinnede fisk, skildpadder, sæler, tand- og bardehvaler afspejler livet i et hav ca. 15 millioner år tilbage i tiden.

Verdens geografi, klima, plante- og dyreliv var ganske anderledes dengang. Hvordan, mere præcist, er en af de ting, som søges klarlagt af *Homo sapiens;* dette mærkelige, altid søgende og forklarende væsen, der først millioner af år senere skulle vise sig på Jorden.

På vore breddegrader strakte havet sig for 15 millioner år siden nord- og østover for at brydes mod en ikke særlig fjern kyst. Fra kystegnene er dele af træer og anden vegetation drevet til havs og sunket til bunds. Stammestykker og grene findes forstenet i Gram leret med vedstrukturer og årringe bevaret intakt trods den uhyre alder. Landet bag kysten må have huset en varieret fauna, som vi måske en dag får et glimt af gennem fossilfund fra Gram leret. For ligesom vegetationsdele må også ådsler af landdyr være skyllet ud i havet for slutteligt at synke til bunds der.

Illustrationen har relation til et af de betydeligste fund, der længe er gjort i Gram leret: skelettet af den 15 millioner år gamle bardehval, som udgravedes i efteråret 1973 af medarbejdere fra Geologisk Museum. Gramegnens museumsforening deltog aktivt og Gram kommunes tekniske forvaltning ydede værdifuld praktisk hjælp. Fundet har siden været under konservering og bearbejdning i København, støttet økonomisk af Carlsbergfondet og Dronning Margrethes og Prins Henriks fond. Videnskabeligt er fundet af stor betydning for belysningen af bardehvalernes udviklingshistorie, der rummer mange dunkle punkter. Musealt står vi med et fund i international klasse. Af bevaringsmæssige grunde bliver det nok umuligt at samle og opstille selve skelettet. Knoglerne må sandsynligvis opbevares enkeltvis i montrer under særlige forhold. Men der sigtes mod, at i det mindste en fuldstændig model af det rekonstruerede skelet skal kunne beses på museet i Gram.

Hermed vender vi tilbage til dette museum. Udviklingen omkring det er gået hurtigere, end vi, der var med til dåben i 1976, turde tro. De lokaler, der snart står færdige, lægger op til en væsentlig udvidelse af udstillingsaktiviteten og udbygning af samlinger – opgaver som selv den mest flammende entusiasme måske vil have svært ved at honorere. Hertil kommer, at praksis for statsanerkendelser af nye museer er blevet strammet. Bl.a. spøger kravet om permanent tilknytning af faglig ekspertise.

Der er for den sags skyld ikke tvivl om, at opgaven i Gram er stor nok til at bære en faglig leder. Og at ideen er sund, har appel til publikum og presse, viser besøgstallet: ca. 12.000; d.v.s. mere end 1000 gæster for hver af de 11 måneder museets førsteudgave har været åben i 1976 og 77.

Man skal lige vænne sig til den nytænkning, der måske bliver gældende for fremtidige statsanerkendelser. Men lad os formulere ønsket vedrørende Midtsønderjyllands Museum overfor vore folkevalgte og så håbe, at den inden alt for længe vil finde genklang hos dem.

Svend Erik Bendix-Almgreen
Geologisk Museum

06.1 Etik

Beskyttelsen af museumsnavnet

Beskyttelsen af museumsnavnet er næsten en sag for Forbrugerombudsmanden. Den handler om professionel etik og troværdighed og om beskyttelsen af de museumsbrugere, der skænker gaver til museer – eller for dens sags skyld sælger favorabelt til museer – i tiltro til, at der er tale om, som normalt, en offentlig ejet samling, hvor de genstande, der indgår, principielt bevares der i al evighed.

Det er uacceptabelt, at museumsbetegnelsen i dag uanfægtet kan anvendes af privatsamlere, som samtidig kan drive handel med genstande af antikvarisk art, og, væsentligst som ukontrolleret kan bortsælge genstande, der er skænket i god tro – til samlingen og ikke til privatpersonen.

Publikum må have et rimeligt krav på at museumsverdenen og de offentlige myndigheder gør rent bord, således at offentlighedens tillid til museumsbegrebet ikke unødigt belastes.

Dansk Kulturhistorisk Museumsforening rejste spørgsmålet overfor Folketingets Kulturudvalg i forbindelse med behandlingen af den nye museumslov i foråret 1976. I sine kommentarer til lovforslaget anførte foreningen, at det på længere sigt ville være ønskeligt, om selve museumsnavnet blev beskyttet som juridisk begreb.

Kulturministeren tilsluttede sig synspunktet, forelagt DKM's kommentarer, idet han erklærede, »at det ville være ønskeligt, om betegnelsen »museum« på længere sigt kunne beskyttes, således at denne betegnelse kun kunne anvendes i de tilfælde, hvor samlinger er sikrede som offentlig ejendom gennem vedtægter eller lignende, men derimod ikke benyttes af rent privatejede samlinger«.

Folketingets Kulturudvalg fulgte sagen op og anmodede Ministeren overveje mulighederne for en beskyttelse af museumsnavnet, »hvorved man muligt bl.a. ville kunne modvirke, at der skænkes museumsgenstande til institutioner under urigtige forudsætninger, nemlig i den tro at der er tale om et museum, dvs. en ikke-kommerciel institution, der har til formål at indsamle, bevare og formidle museumsgenstande eller kunstværker, og som ikke sælger genstandene, ej heller ved institutionens ophør.«

Kulturministeren ytrede skepsis overfor om man med den foreslåede beskyttelse ville opnå det ønskede resultat, men gav dog tilsagn om nedsættelsen af en arbejdsgruppe til nærmere undersøgelse af spørgsmålet. Hertil bad Kulturministeriet siden Foreningen af danske kunstmuseer i Provinsen og Dansk Kulturhistorisk Museumsforening udpege en repræsentant, samt en af Statens Museumsnævns konsulenter om at indtræde i arbejdsgruppen, der med henstilling om at være hurtigarbejdende blev nedsat den 25. april 1977, bestående af advokat Torben Permin, FDKP, museumsinspektør Hans Jeppesen, DKM og museumskonsulent Morten Lundbæk, SMN.

Arbejdsgruppen vedtog 7. juni 1977 at afgive nedenstående forslag, som Statens Museumsnævn iøvrigt har tilsluttet sig ved sit møde den 14. juni 1977.

Forslag til bekendtgørelse vedr. beskyttelse af museumsnavnet.

§ 1.1. En samling kan kun bære betegnelsen Museum, såfremt den er offentligt ejet, foreningsejet eller selvejende og er anmeldt til vedkommende (amts-)museumsråd, der skal godkende museets vedtægter.

2. En samling, der ikke opfylder betingelserne i stk. 1., må ikke anvende betegnelsen Museum, jfr. dog § 4. En privatejet samling skal betegne sig som sådan.

§ 2.1. Et museums vedtægter skal respektere museumslovens § 6. (Ophørsbestemmelsen – hvorefter der skal ske overgang til kommunal drift eller forholdes efter Ministerens nærmere bestemmelse).

2. Vedtægterne skal påbyde, at udskillelse af dele af museets samling kun kan finde sted med vedkommende (amts-) museumsråds godkendelse.

3. Museet skal føre en inventarprotokol med identifikationsbeskrivelse af de indkomne genstande samt oplysninger om erhvervelsesmåde og – dato, for kulturhistorisk materiale tillige hjemsted og brug. Genstandene forsynes med nummer svarende til inventarprotokolnummeret.

§ 3. Museet er underlagt tilsyn af vedkommende (amts-)museumsråd og Statens Museumsnævn.

§ 4.1. En privatejet samling, der før bekendtgørelsens ikrafttræden har anvendt betegnelsen Museum, skal fortsat kunne anvende denne, når den tilføjes Privatejet Samling.

2. En privatejet samling skal i enhver henvendelse til offentligheden, være sig ved skiltning, annoncering, tryksager etc., klart anføre betegnelsen Privatejet Samling.

1. august 1977 anmodede Kulturministeriet Statens Museumsnævn om med udgangspunkt i det foreliggende forslag, men indenfor rammerne af den gældende museumslov at ville overveje mulighederne for en beskyttelse af museumsnavnet – hvilket på godt dansk betyder at forslaget ikke kan gennemføres i den foreslåede udformning, men at man kan prøve at se hvor meget der kan blive tilbage efter en tilskæring til den nye museumslov. Og her er det nok væsentligt at understrege – som Ministeriet gjorde det allerede overfor arbejdsgruppen – spørgsmålets sammenhæng med retningslinierne for de ikke-statsanerkendte museers associering med (amts-)museumsrådene.

Dette overvejer Statens Museumsnævn da, i et særligt, såkaldt lovudvalg, der arbejder med udformningen af et forslag til en bekendtgørelse til den nye museumslov.

Og iøvrigt kan forslaget om beskyttelse af museumsnavnet jo drages frem igen ved revisionen af museumsloven i folketingsåret 1981 – 82.

Morten Lundbæk
Statens Museumsnævn

Septembernummeret af Museumsmagasinet vil rumme artikler om Nationalmuseet, og dets betydning for den danske museumsverden.

Redaktionen beder eventuelle indsendere af stof til Museumsmagasinet have tålmodighed, det er begyndt at svulme med tilbud.

06 Museumsvæsen i alm.

Om minimuseer

Vi må starte med en definition. For mig er det uvæsentligt om kategorien har en kustode eller ej, om den har til huse i et telt, en skurvogn, en nedlagt skole eller et fyrpasserhus. *Minimuseet* skiller sig fra museet ved ikke at have samlinger, ved at være en udstilling, hvis emne er det lokalområde, der omgiver minimuseet. *En række af de lokale knopskydninger, provinsmuseerne i disse år barsler med, kan betragtes som minimuseer.* F.eks. har *Varde Museum* i løbet af få år stået fadder til 7 forskellige filialer. Nogle er ret snævre i deres tema, som f.eks. skolemuseet i Hodde, mejerimuseet i Hjedding, og redningsbådsmuseet i Nymindegab, mens f.eks. *museet i Oksby gamle skole, Blåvand Museum,* mere alsidigt skildrer natur og erhvervsgrundlaget i egnen omkring Blåvandshuk.

For mig er *minimuseet* stedet, hvor den besøgende inden for en overskuelig udstilling får den bredest mulige introduktion til nærområdet. Altså helst et lokalt *økomuseum,* der i koncentreret form – skurvognen sætter ret snævre rammer! – behandler såvel egnens geologi, naturgeografi, biologi, samt kulturhistorie. Men selvfølgelig kan *minimuseet* også som emne have et mere begrænset emne, som en større udgravning el. lign.

Århus naturhistoriske Museum har sammen med lokale fredningsplanudvalg lagt ryg til tre minimuseer plus en udstilling i Kongenshus. Initiativet er prisværdigt og alle de tre udstillinger – på Rømø, i Nr. Lyngvig og ved Femmøller på Mols – er kvalificeret og overskueligt tilrettelagt. *Udstillingen på Rømø* (Lakolk) er den, der begiver sig ud i de fleste emner, tidevand, klit- og marskdannelse, Rømøs tilblivelseshistorie og naturprocessernes dynamiske karakter m.m. Den er fuld af facts, hvilket måske forringer overskueligheden.

Museet på Mols er det enkleste, bygget op omkring det istidsskabte landskab illustreret ved nogle modeller med de to vigtigste gletsjerfaser, samt omkring den botaniske udvikling i Mols Bjerge, der overvejende har tjent som overdrev for de omliggende landsbyer. Udstillingen har nogle klare hovedemner, den er overskueligt opbygget, men savner for mig at se i høj grad den kulturgeografiske synsvinkel. Mennesket, som er forudsætningen for plantevækstens dynamiske ændringer, er udeladt, selv om næsten halvdelen af skurvognens vægareal kunne være udnyttet til dette centrale dyr – og dermed gjort det til en økologisk enhed. I stedet har man anbragt en række halvtilfældige fotostater, samt et kort over fredningsværdige områder i hele amtet.

Museet i Nr. Lyngvig er helt anderledes, idet det er opbygget som en række studiesamlinger over strandsten, klitplanter, fuglelivets fordeling på klittangens forskellige zoner – strand, hvid og grå klit, ager og eng, samt en samling af de opskyllede dyr og alger, man kan finde langs stranden. Udstillingen er overskuelig og indbydende, og man skulle vel hellere lade den anmelde af en tilfældig sommerturist end af en fagmand. For mig at se er fugletavler – særlig med et utal af arter – af ringe nyttevirkning i en indendørs udstilling. Fugleplanchen skulle hellere foreligge som tryksag, og det samme gælder botanikken. Opskyllet og stenene kan man derimod tage med sig ind i minimuseet og sammenligne med de udstillede typesamlinger.

Også i Nr. Lyngvig savner jeg mennesket, og selv om den økologiske dynamik understreges både her og på Mols, bliver plantetavlerne alligevel for statiske, og jeg tror få besøgende for alvor fornemmer det dynamiske spil i overgangen mellem de forskellige plantesamfund. Men en udstilling er uendelig svær at gøre dynamisk. Naturen kan bedre.

For den, der tager Vestkysten på langs, vil en sammenligning mellem Nr. Lyngvig og *Blåvand Museum* være nyttig. Her har Tougaard og jeg på et »skurvognsareal« lavet en opskylssamling, idet vi i løbet af en halv times tid har skrabet en ordentlig bunke strandskaller o.a. sammen ude ved Blåvandshuk og i yderligere en halv time anrettet det i en lang vindusmontre – omtrent som det lå på stranden, og derpå forsynet den 5 m lange montre med nogle transparente udtegninger af hvert fags indhold. Endelig er for enden ophængt en systematisk typesamling, mens bagvæggen viser dyrene i levende tilstand på fotostater.

Dette skal ikke være nogen negativ kritik af de initiativer som andre har taget – hvert eneste er værdifuldt, og besøgstallene viser, at de bliver udnyttet – men jeg skal blot pege på nogle punkter, hvor mine overvejelser har fortalt mig, at tingene kan gøres endnu bedre. Mine egne minimuseer – 1/3 af Oksby + et bag pølseboden i Ringkøbing – har som regel haft højst en uge at blive til i, og når da heller ikke på nogen måde sammen til en økologisk cirkel – og er ikke nær så perfekte som Naturhistorisk Museums.

Men selv om jeg sidder i et glashus, kan jeg – særlig da jeg er blevet bedt om det – godt smide et par idéer ud gennem taget. Der er igennem efterkrigsårene skabt en række initiativer for at fortælle folk, om det kulturlandskab de færdes i. Lokale biologiske og historiske foreninger, tidsskrifter, minimuseer mm. har forsøgt at bevidstgøre folk, og det gælder fremover om at fremme denne bevidstgørelse på en måde, der udnytter det enkelte medies muligheder. Noget af det bedste, jeg har set, er *Skovvæsenets* foldere, og der må kunne findes frem til en gunstig kombination mellem en mundtlig, skriftlig og visuel formidling omkring det landskab, som vi gerne skulle få et stadigt mere bevidst forhold til. Såvel af hensyn til det enkelte menneskes oplevelse af det, som med henblik på en faglig og politisk bevidstgørelse omkring de presserende miljø-problemer.

H. Meesenburg
Fiskeri- og Søfartsmuseet Esbjerg

MUSEUMSMAGASINET, juni 1978 og Meddelelser fra Danmarks Museer

Udgivet af Museumstjenesten for Statens Museumsnævn, Nybrogade 2, 1203 København K.
Udkommer 4 gange årligt (10. marts, 10. juni, 10. september, 10. december).
Redaktion: John Erichsen, Københavns Bymuseum, Jan Garff, Statens Museum for Kunst, Bent Jørgensen, Zoologisk Museum, Peter Seeberg (ansvarshavende), Viborg Stiftsmuseum (06) 62 33 30.
Redaktionens adresse:
Stiftsmuseet, 8800 Viborg.
Redaktionen slutter 6 uger før udgivelsesdatoen.

Abonnement årligt: 20 kroner. Ekspedition: Museumstjenesten, Sjørupvej 1, Lysgård, 8800 Viborg
(06) 66 76 66.

ISSN 0105-8060
Tryk: Special-Trykkeriet Viborg a/s.
Skrift: Helvetica.

NYT FRA DE PERMANENTE SAMLINGER

1. Bangsbomuseet, Frederikshavn
Museets nye afdeling for besættelsestiden blev indviet ved en festlighed 4. maj. Hovedtaleren ved indvielsen var tidligere minister, medlem af Danmarks Frihedsråd under besættelsen, Frode Jakobsen. Til indvielsen var efter indbydelse mødt omkring 150 gamle modstandsfolk. Den omdannede tidligere staldbygning, der måler 320 m^2, viser nu dels civilbefolkningens kår under besættelsen, dels selve modstandskampen. En mindre del af rummet er indrettet med borde og stole med plads til 24 skoleelever, der her kan sidde og arbejde med opgavesæt i forbindelse med besættelsestidens historie. Opgavesættene er udarbejdet af museet i samarbejde med skoleinspektør Holdt Madsen, Frederikshavn.

9. Dansk Landbrugsmuseum, Auning
Med sommersæsonens begyndelse 1. maj 1978 åbner Landsbrugsmuseet igen.
De to udstillinger fra i fjor: "Mælk-smør-ost" og "Plovudstillingen" er i vinterens løb blevet udbyggede og forbedrede.
Yderligere forventes en udstilling "Røgt og pleje" klar i løbet af maj måned 78.
Derimod påregnes den netop færdiggjorte udstillingshal på 500 m^2 først taget i brug i løbet af sommeren.

15. Vejle kulturhistoriske Museum
Museets permanente oldtidsafdeling i forbindelse med skolestuen forventes opstillet i løbet af sommeren. Hovedvægten lægges på lokalhistoriske emner som fangst og fiskeri ved Vejle fjord i sten- og jernalder, enkeltgravskulturens gravfund og broncealderens egekistegrave.
Fra jernalderen genopstilles plancher om museets jernudvindingsovn samt de rige, kammerbyggede høvdingegrave fra Vejles omegn.
Til den permanente udstilling hører endvidere frk. Hvids mindestue fra et velhavende borgerhjem ved århundredskiftet.

16. Esbjerg Museum
Museet har indrettet et "tekstil-rum", der efter istandsættelse og udskiftning af belysning (med udgangspunkt i tekniske noter fra Nationalmsueets 3. afd. i Museumsmagasinet nr. 2), viser Fanø-dragter og broderier/syteknik fra 18-1900-tallet. Til begge afsnit af rummet er udarbejdet illustrerede foldere.

20. Middelfart Museum.
Den 1. maj åbner Middelfart Museum sæsonen 1978 og fejrer den 13. juni 50 år i eget hus. I den anledning er facaderne på museumshuset i Brogade og magasinbygningerne i Knorregade blevet istandsat. For dette arbejde har museet modtaget Turistforeningens diplom for vedligeholdelse af gamle bygninger i Middelfart.
Desuden præsenteres 3 nyopstillinger: Vends herreds forhistorie, Sejlskibenes Middelfart og Damehatte 1870-1930. Sideløbende med jubilæumsåret opstilles ca 10 særudstillinger rundt om i Vends herred.

22. Langelands Museum, Rudkøbing
Museet har afsluttet indretningen af 2 nye montrer, der dels skildrer oldtidens dyreliv på Langeland, illustreret ved en række fine faunalevn, og dels skildrer en offermose med henlagte køddyr, en krukke korn, et hjortetaksdepot m.m.
Desuden er de vigtige tidlig-neolitiske bopladsfund fra Stengade på Nordlangeland, der blev udgravet i 1967-71, blevet endeligt opstillet i den permanente udstilling. De udgravede hustomter er rekonstrueret i model og tegning, de påviste kornsorter og husdyr er skildret ved kopier og modeller, og en række af de vigtigste genstande er vist, så de beskriver livet i de første danske bondesamfund.
Endelig er museets kirkerum blevet gjort direkte tilgængeligt for publikum, og 4 nye montrer er indrettet med bl.a. en fornem 1700-tals messehagel fra Fodslette Kirke, og en række genstande, der er knyttet til den besynderlige affære på Snøde Præstegård i begyndelsen af 1700-tallet, hvor øvrigheden måtte gribe ind mod det helt utrolige svineri, præstefamilien levede i.

34. Københavns Bymuseum
Samlingen af københavnske fajencer, ostindisk porcelæn og Kongelig Porcelain er nyopstillet i museets tidligere jordfundsrum.

Museets "gade" med døre, skilte og butikker fra ca 1680 til 1850 er istandsat og nyetikketeret.

SÆRUDSTILLINGER JUNI

2. Vendsyssel historiske Museum, Hjørring
Særudstilling 1978: Hele året "Vendsyssel historiske Museum - nu, da og i morgen.

4. Vendsyssel historiske Museum, Hirtshals
Sommerudstillingen 1978: 2. juni -31. august "Fiskemad" - en udstilling om tilberedelse og konservering af fisk.

5. Nordjyllands Kunstmuseum, Ålborg
1.-4. juni: Sonderborg, malerier og tegninger.
1.-30. juni: Den svenske maler Carl Kylberg (1878-1952), malerier, tegninger og akvareller.
17-30. juni: Sammenslutningen Spiralen, malerier m.m. af danske og internationale kunstnere.
17-30. juni: Den jugoslaviske tekstilkunstner Jagoda Buic.
Alle 10-17, mandag lukket

6. Holstebro Museum
"Holstebro gennem tiderne". 10.6. - 10.9. alle dage 13-17.

7. Viborg Stiftsmuseum
Vinduesudstilling: Håndtag
Hvolris - Viborg bys oldtidsområde åbent

8. Kulturhistoriske Museum, Randers
"Verdens Kvinder - Kvinders Verden" til 16. juli.

10. Herning Museum
Udstillingen "Dragt, -dele og -detaljer". Den beskæftiger sig med kvindedragten på landet i 1800årene, og lægger hovedsagelig vægt på at fremstille detaljer ved forarbejdning af dragten, som har betydning for helhedsopfattelsen.

"Jens Nielsens bondegård" bliver stående. Kunstneren Inge Aagaard Faurtoft har forældet sit arbejde til Herning Museum, hvor udstillingen foreløbig vises indtil 31. august. De 57 dukkeæsker viser livet hos landbofamilien Jens Nielsens i fest og arbejde året rundt for ca 50 år siden.

11. Silkeborg Museum
I forbindelse med overrækkelsen af den store lysestagesamling, som er omtalt under undersøgelser m.m., har Silkeborg Museum arrangeret en lille særudstilling ved navn: "Lys over land". Udstillingen kan ses til og med 1. oktober.

12. Århus Kunstmuseum
I sommer vises en udstilling af yngre dansk tegnekunst fra museets samlinger.

13. Forhistorisk Museum og institutter,Moesgård.
Moesgård præsenterer en ny særudstilling "Spillet om Nigeria" o. 10. juni til oktober 1978. Udstillingen kommer til at handle om såvel Nigeria som Danmark.

Med baggrund i en undersøgelse af de sociale og kulturelle forhold i Vestafrika har en gruppe lærere og studenter fra Etnografisk afdeling ved Århus Universitet sat sig for at opbygge en udstilling om Nigeria. Udstillingsmaterialet bygger bl.a. på allerede eksisterende etnografiske studiesamlinger, der ejes af Etnografisk afd., Århus Universitet. Disse samlinger omfatter såvel genstande som lyd og billedmateriale indkøbt i Nigeria siden 1964 og suppleret med indkøb foretaget vinteren 1978.
I forbindelse med udstillingen udkommer der et nummer af tidsskriftet "Jordens Folk" med artikler om Nigeria. Der vil blive fremstillet skolemateriale i form af opgavesæt. Under udstillingen vil der i Moesgårds foredragssal blive vist film fra Nigeria og Vestafrika. Af andre aktiviteter er der planlagt opførelse af mindre teaterstykker for børn og voksne i udstillingslokalet.

14. Varde Museum
Juni: maleriudstilling ved Solveig Bammeskov.

15. Vejle kulturhistoriske Museum
"Vejle Bys Historie gennem 650 år - Fra Vadested til Bro". Den store særudstilling som viser udviklingen fra middelalderen til nutidens industriby, kan fortsat ses på museet sommeren over.
"Bøgeskoven omkring Vejle" 13. maj-11. juni
Arrangeret i samarbejde med Miljøforeningen og Vejle Kunstmuseum.

16. Esbjerg Museum
"En lille billedvandring - en verden i forandring". 15.5. - ca 15.9.
En plancheudstilling, der bygger på schweizeren Jörg Müller's bøger om de umærkelige forandringer af landskaber og byer, der tilsammen skaber omgivelserne om, så de er tilpasset teknologien. Udstillingen illustreres desuden med lokale eksempler.

17. Museet på Koldinghus
"Koldinghus - slot og ruin" juni-oktober.

18. Haderslev Museum
29.5.-30.6. særudstilling af keramiske tudsefisk af Erik Bertelsen.
16.6. - 3o.7. særudstillingen Robert Jacobsens Verden, rummer skulptur, grafik, collager og akvareller.

19. Aabenraa Museum
28.4. - 1.9.: Keramik af Trefor Owen,Wales

21. Svendborg og Omegns Museum
I juni måned vises i Sparekassen Fyns lokaler i Møllergade et stort udvalg af museets skibsmodeller sammen med en præsentation af fotostater med motiver af skibe, bygninger og mennesker på Svendborg havn 1880-1914. Fotostater er lavet på grundlag af glasplader i museets arkiv.

I juni og juli vises i SAK's udstillingsbygning i Vestergade et stort udvalg af museets topografiske billedsamling med

motiver fra by og omegn, malerier, gamle kort, fotos fra det 19. årh., tegninger m.m. samt et udvalg af skibsportrætter og marinebilleder. En særlig afdeling vil vise arbejder af tegneren, maleren og forfatteren Valdemar Vaaben.

Ca 15.juni - 1. september vises en udstilling med Folkedragter fra Sydfyn. I forbindelse med Det store folkedanserstævne i uge 28 i Svendborg vil der være omvisning m.v. på Viebæltegård.

22. Langelands Museum, Rudkøbing
10.6.-31.8.: Fra Kammer og Stue. Langelandske bondemøbler og almuekunst. Særudstillingslokalerne, Østergade 25.

23. Lolland-Falsters Stiftsmuseum, Maribo
"Alle vores Lysestager" fra 1. juni
Publikum får lejlighed til at følge, hvordan en udstilling bliver til, idet vi begynder med begyndelsen. Når "udstillingen" åbner er alle museets lysestager taget frem og derefter begynder - for åbent tæppe - det, der normalt er forarbejdet: registrering, fotografering, undersøgelser osv Efterhånden som vi finder ud af noget bliver montrene indrettet og tingene tekstet og tilsidst står vi med en "rigtig" udstilling.
Daglig undtagen mandag 10-12 og 14-17

24. Nexø Museum, Bornholm
19.6.-16.9.: "Køkkentøj" samt "Høvle og deres anvendelse".

26. Holbæk Museum
Juni: Moderne Kunst. Malerier af Preben Hornung.

28. Stevns Museum, St. Heddinge
1.5.-3o.6.: Kunstudstillingen "Klude, Klip og Form".

29. Danmarks Tekniske Museum, Helsingør
Særudstillingen "Varme"
Alle dage 10-17 indtil 15.8.

30. Louisiana, Humlebæk
juni- august: Egen samling.

31. Frederiksborg Museet, Hillerød
"Et galleri af portrætter 1920-1978"
maj-juli incl.

32. Kastrupgårdsamlingen, Kastrup
"Engelsk grafik 1972-77."
22.6. - 6.9.

34. Københavns Bymuseum
2.-25. juni vises vandreudstillingen "Ni byer - ni pladser", som turnerer i EF-hovedstæderne.

35. Etnografisk Samling, Nationalmuseet
24.5.-31.7. afholdes udstillingen "Kulturen leve - men hvordan? Et øsamfund i Stillehavet under fremmed pres" om den polynesiske enklave Bellona i det britiske protektorat Salomonøerne, der dette år får status som selvstændig nation. Her vises også en helt ny film om Bellona optaget som coproduktion mellem Danmarks Radio og Statens Filmcentral "Udvikling eller afvikling. En stillehavsø under opbrud".

36. Kobberstiksamlingen, Statens Museum for Kunst.
17.6.-22.1o: To udstillinger med tegninger af N.A. Abildgaard og tegninger og grafik af Palle Nielsen

37. Thorvaldsens Museum, København
"N.A. Abildgaard. Dokumentation og konservering af værker fra Århus Kunstmuseum" er navnet på en noget ændret og udvidet version af Århus Kunstmuseums udstilling fra foråret 1977. Den vises 8.juni til 3. september, daglig 10-16. Aftenåbninger 19-22 tirsdagene 2o.6., 25.7. og 29.8.

SÆRUDSTILLINGER JULI

1. Bangsbomuseet, Frederikshavn
5.7.-3o.9. vises særudstilling bestående af malerier, keramiske arbejder m.v. af kunstneren Arne L. Hansen. Anledningen til denne udstilling er kunstnerens udsmykning af Frederikshavns nye rådhus.

2. Vendsyssel historiske Museum, Hjørring
"Vendsyssel historiske Museum - nu, da og i morgen". Hele året.

3. Vendsyssel historiske Museum, Rubjerg (Rubjerg Knude Fyr).
Sommerudstillingen 1978: 1.7.-31.8.
"Sand"- en udstilling om hvad sand er, hvor det kommer fra og hvad det bruges til.

4. Vendsyssel historiske Museum, Hirtshals
"Fiskemad" - til 31.8.

5. Nordjyllands Kunstmuseum, Ålborg
1.7.-31.7.: Den svenske maler Carl Kylberg ", malerier, tegninger, akvareller
1.7.-31.7.: Sammenslutningen Spiralen
1.7.-31.7.: Den jugoslaviske tekstilkunstner Jagoda Buic.
1.7.-31.7.: Den amerikanske fotograf Diane Arbus. Fotografier af mennesker i USA
Alle dage 10-17

6. Holstebro Museum
Holstebro gennem Tiderne - til 10.9.

7. Viborg Stiftsmuseum
Vinduesudstilling "Håndtag"
Hvolris - Viborg bys oldtidsområde åbent

8. Kulturhistorisk Museum, Randers
"Verdens Kvinder - Kvinders Verden" - til 16.7.
Maritime akvareller af Viggo Hoff. 25.7.-10.9.
"Gammelt Håndværk". Fotoudstilling af fotograf Stuart Mc.Intyre - suppleret med værktøj fra museets egne samlinger. 28.7.-3.9.

10. Herning Museum
"Jens Nielsens Bondegård"- til 31.8.

11. Silkeborg Museum
"Lys over land" - til 1.10.

12. Århus Kunstmuseum
Yngre dansk tegnekunst fra museets samlinger.

13. Forhistorisk Museum og inst.,Moesgård
"Spillet om Nigeria" - til okt.

14. Varde Museum
Juli: udstilling af keramiker Kirsten Winther.

15. Vejle kulturhistoriske Museum
"Vejle bys historie gennem 650 år - fra vadested til bro".

Juli-august: "Vikinger i hverdag og fest" Udstillingen vil omhandle sommerens tre store vikingetidsgravninger i Vejles omegn Storbondens gård i Vorbasse, "Kongsgården" og gravene i Jelling samt broen i Ravning. Emnet belyses ved tegninger, fotos, modeller m.m.

"Harald Kidde" - en mindre særudstilling om forfatteren Harald Kidde, født i Vejle i anledning af 1oo-året for hans fødsel

16. Esbjerg Museum
"En lille billedvandring - en verden i forandring" - til ca 15.9.

17. Museet på Koldinghus
"Koldinghus - slot og ruin" .- til okt.

18. Haderslev Museum
"Robert Jacobsens Verden" - til 3o.7.

19. Aabenraa Museum
Keramik af Trefor Owen - til 1.9.

21. Svendborg og Omegns Museum
SAK's udstillingsbygning i Vestergade:
Museets topografiske billedsamling samt arbejder af Valdemar Vaaben - til 31. 7.
"Folkedragter fra Sydfyn" - til 1.9.

22. Langelands Museum, Rudkøbing
"Fra Kammer og Stue" - til 31.8.

23. Lolland-Falsters Stiftsmuseum, Maribo
"Alle vores lysestager"

24. Nexø Museum, Bornholm
"Køkkentøj" og "Høvle og deres anvendelse" - til 16.9.

25. Odsherreds Museum, Nykøbing Sj.
viser i tiden 1.7. - ca 15.8. udstillingen "Näver" produceret af Jämtlands Läns Museum i Östersund.

I samme periode vises i museets afdeling i Høve en udstilling om karvskæring baseret på dels gammelt materiale, dels på nutidigt husflidsarbejde. I forbindelse hermed har museet sammen med work-shop i Haderslev produceret et 3o minutters videobånd om karvskæring.

26. Holbæk Museum
Juli-august: "Dansk fajance og stengods". Arrangeres i samarbejde med museerne i Kalundborg, Næstved, Odsherred, Roskilde og Sorø.

28. Stevns Museum, St. Heddinge
"Plantefarvning" 1.7.-3o.9.

29. Danmarks Tekniske Museum, Helsingør
"Varme" - til 15.8.

30. Louisiana, Humlebæk
juni-august: Egen samling

31. Frederiksborg Museet, Hillerød
"Et galleri af portrætter 1920-1978 - til 31.7.

32. Kastrupgårdsamlingen, Kastrup
"Engelsk grafik 1972-77.- til 6.9.

33. Kunstindustrimuseet, København
DSB design
Kunstforeningen af 14. august (Stensalen)

34. Københavns Bymuseum
7.7.-2o.8.: "Havnefronten - fotografier af Julie Rønnow"

35. Etnografisk Samling, Nationalmuseet
"Kulturen leve - men hvordan" - til 31.7.

36. Kobberstiksamlingen, Statens Museum for Kunst
Tegninger af N.A. Abildgaard og tegninger og grafik af Palle Nielsen - til 22.10.

37. Thorvaldsens Museum, København
"N.A. Abildgaard. Dokumentation og konservering af værker fra Århus Kunstmuseum - til 3.9.

SÆRUDSTILLINGER AUGUST

1. Bangsbomuseet, Frederikshavn
Arbejder af Arne L. Hansen - til 3o.9.

2. Vendsyssel historiske Museum, Hjørring
"Vendsyssel historiske Museum - nu, da og i morgen" - hele året

3. Vendsyssel historiske Museum, Rubjerg
"Sand" - til 31.8.

4. Vendsyssel historiske Museum, Hirtshals
"Fiskemad" - til 31.8.

5. Nordjyllands Kunstmuseum, Ålborg
1.8.-6.8.: Sammenslutningen Spiralen
4.8.-31.8.: Moderne engelsk Kunst
Alle dage 10-17.

6. Holstebro Museum
Holstebro gennem Tiderne - til 10.9.

7. Viborg Stiftsmuseum
Vinduesudstillingen "Håndtag"
Hvolris - Viborg bys oldtidsområde åbent

8. Kulturhistorisk Museum, Randers
Maritime akvareller af Viggo Hoff - til 10.9.
"Gammelt håndværk" - til 3.9.

10. Herning Museum
"Jens Nielsens bondegård" - til 31.8.

11. Silkeborg Museum
"Lys over land" - til 1.10.

12. Århus Kunstmuseum
Yngre dansk tegnekunst fra museets samlinger

13. Forhistorisk Museum og inst.,Moesgård
"Spillet om Nigeria" - til okt.

14. Varde Museum
August: maleriudstilling ved Rigmor Rishøj.

15. Vejle Kulturhistoriske Museum
"Vejle Bys historie gennem 650 år - fra vadested til bro"
"Vikinger i hverdag og fest"
"Harald Kidde"

16. Esbjerg Museum
"En lille billedvandring - en verden i forandring" til ca 15.9.

17. Museet på Koldinghus
"Koldinghus - slot og ruin" - til okt.

19. Aabenraa Museum
Keramik af Trefor Owen - til 1.9.
4.8.-27.8.: Maleren Annelise Søndergaard Charlottenlund, malerier, akvareller og grafik.

21. Svendborg og Omegns Museum
"Folkedragter fra Sydfyn" - til 1.9.

22. Langelands Museum, Rudkøbing
"Fra Kammer og Stue" - til 31.8.

23. Lolland-Falsters Stiftsmuseum, Maribo
"Alle vores lysestager".

24. Nexø Museum, Bornholm
"Køkkentøj" og "Høvle og deres anvendelse" - til 16.9.

25. Odsherreds Museum, Nykøbing Sj.
"Näver" - til 15.8.
"Karvskæring" - til 15.8.

26. Holbæk Museum
"Dansk fajance og stengods" - til 31.8.

28. Stevns Museum, St. Heddinge
"Plantefarvning" - til 3o.9.

29. Danmarks Tekniske Museum, Helsingør
"Varme" - til 15.8.

30. Louisiana, Humlebæk
Egen samling - til 31.8.
"At være barn", 19.8. - 22.10.

32. Kastrupgårdsamlingen, Kastrup
Engelsk grafik 1972-77. - til 6.9.

33. Kunstindustrimuseet, København
DSB design
Dansk sølvkorpus, 17.8.-12.9.
Kunstforeningen af 14.august (stensalen)

34. Københavns Bymuseum
"Havnefronten - fotografier af Julie Rønnow" - til 2o.8.

36. Kobberstiksamlingen, Statens Museum for Kunst
Tegninger af N.A. Abildgaard og tegninger og grafik af Palle Nielsen - til 22.10.

37. Thorvaldsens Museum, København
"N.A. Abildgaard. Dokumentation og konservering af værker fra Århus Kunstmuseum" - til 3.9.

SÆRUDSTILLINGER SEPTEMBER

1. Bangsbomuseet, Frederikshavn
Arbejder af Arne L. Hansen - til 3o.9.

2. Vendsyssel historiske Museum, Hjørring
"Vendsyssel historiske Museum - nu, da og i morgen" - hele året

6. Holstebro Museum
Holstebro gennem Tiderne - til 10.9.

7. Viborg Stiftsmuseum
Vinduesudstilling - Det brugte man i stenalderen. Fra 1.9.
Pakhuset: Udstilling af ægyptiske billedtæpper, vævet af børn. 1-19.9.

8. Kulturhistorisk Museum, Randers
Maritime akvareller af Viggo Hoff -til 10.9.
"Gammelt håndværk" - til 3.9.
"Færøbilleder". En udstilling fra Statens Historiska Museet, Stockholm. 12.9.-3o.9.

11. Silkeborg Museum
"Lys over land" - til 1.10.

12. Århus Kunstmuseum
I september vises hovedværker i nyere amerikansk kunst, værker af bl.a. Rauschenberg, Stella, Tobey, Warhol.
Samtidig vises fotografen Jacob Holdts og billedkunstneren Annie Hedvards socialrealistiske arbejder under titlen "Det handler om mennesker".

13. Forhistorisk Museum og inst., Moesgård
"Spillet om Nigeria" - til okt.

16. Esbjerg Museum
"En lille billedvandring - en verden i forandring". - til ca 15.9.

17. Museet på Koldinghus
"Koldinghus - slot og ruin" - til okt.

19. Aabenraa Museum
2.9. - 10.9.: Aabenraa festuge. Sønderjydske malere.

21. Svendborg og Omegns Museum
I september, oktober og november vises på Viebæltegård udstillingen "Sexualitet - Sexualmoral - Sexualoplysning i 200 år" Denne udstilling er blevet til i samarbejde med en gruppe biblioteksstuderende ved Universitetsbibliotekets 2. afd. i København, hvor den havde sin premiere i beskåret udgave.

24. Nexø Museum, Bornholm
"Køkkentøj" og "Høvle og deres anvendelse" - til 16.9.

28. Stevns Museum, St. Heddinge
"Plantefarvning" - til 3o.9.

30. Lousiana, Humlebæk
"At være Barn" - til 22.10.

32. Kastrupgårdsamlingen, Kastrup
Engelsk grafik 1972-77. - til 6.9.

33. Kunstindustrimuseet, København
John Beckers vævninger. 5.9.-24.9.
Ole Wancher. ca 20.9.-22.10.

36. Kobberstiksamlingen, Statens Museum for Kunst
Tegninger af N.A. Abildgaard og tegninger og grafik af Palle Nielsen. - til 22.10.

37. Thorvaldsens Museum, København
"N.A. Abildgaard. Dokumentation og konservering af værker fra Århus Kunstmuseum" - til 3.9.

FOREDRAG OG ANDRE ARRANGEMENTER

21. Svendborg og Omegns Museum
I tiden 1. juni til 1. november vil en række af museets medarbejdere demonstrere følgende: anlæggelse og pasning af hørager, høst og bearbejdelse af hør, klipning af får, spinding med rok og håndten (kopi af ekspl. fra det 13. årh.'s Svendborg), farvning af uldgarn med naturfarver, vinding af garn på garnvinder etc. Publikum vil kunne deltage i arbejdet.

27, Historisk-Arkæologisk Forsøgscenter, Lejre
Fra 1. maj til 31. september er Forsøgscentret i Lejre åbent for publikum. Der er aktiviteter i den rekonstruerede jernalderby og landbohusene samt i værkstederne. Af særlige nyheder kan nævnes bygningen af en kopi af et væverhus fra Tystrup, Sjælland samt demonstrationer af jernalderrytteri m.m. i perioden 1.-16. juli.

30. Louisiana, Humlebæk
Der afholdes fgl. koncerter: 10.6.: Niels Viggo Bentzon og Henning Christiansen. 11.6.: Tritonus koret og Den danske Blæserkvintet. 30.6.: Trio pro arte. 7.7.: Det musikalske Triumvirat. 14.7.: Drottningholms Barockensemble. 21.7.: Saulescokvartetten. 28.7.: Janacek Kammerorkester. 4.8.: Peter og Hideko Bondesen. 11.8.: International Festival Bassquartet. 18.8.: Sangkvartet, klaver. 25.8.: Kontrakvartetten m.fl.

34. Københavns Bymuseum
Juni, juli og august er der hver tirsdag kl. 19.30 kammerkoncert eller viseaften i museets festsal som led i Københavns Kommunes Sommerunderholdning.

EFTERLYSNING

Willumsen Museum planlægger en udstilling i 1979 omkring Willumsens Hørup Monument. Selve monumentet, der er fra 1908, står i Kongens Have i København. Til udstillingen er museet interesseret i at få oplysninger om skitser og forarbejder fra Willumsens hånd. Museet er også interesseret i andre portrætter og fremstillinger af Viggo Hørup, herunder udkast og skitser til den konkurrence, der blev udskrevet i 1906 om monumentets opførelse.
Willumsens Museum, Frederikssund. (03) 31 07 73.

PUBLIKATIONER

KUML, Årbog for Jysk arkæologisk Selskab er udkommet i begyndelsen af maj. Bogen er på 240 sider og indeholder 9 artikler. Hovedbidraget er en publikation af skattefundet fra Rådved. Bogen er tilegnet Ole Klindt-Jensen på 60-års dagen. (Red. Poul Kjærum).

Silkeborg Kunstmuseum
Museet har haft premiere på en 55 minutter lang film om Asger Jorn, optaget af maleren Per Kirkeby. Filmen skildrer ved hjælp af dokumentarmateriale fra museets arkiv og arbejder i museet Jorns liv. Filmen er produceret for The Asger Jorn Foundation, Statens Filmcentral. Den vil komme i almindelig distribution fra Statens Filmcentral. En kopi vil kunne ses på museet efter anmodning.

Svendborg og Omegns Museum
Henrik M. Jansen: Årsberetning 1977 (1.4.-21.12) 28 pp.
The Archaeology of Svendborg, Denmark. No.1. General editor Henrik M. Jansen: Diatom Analyses by Niels Foged, Odense University Press 1978, 88 pp.+ 1 map.
Interesserede kan tegne abonnement på skriftrækken ved henvendelse til museet. Grundet produktionsprisen ser vi os ikke i stand til at distribuere den gratis til andre institutioner.

Frederiksborg Museet, Hillerød
Povl Eller: Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg 1878-1978. Med en beretning om museets virksomhed 1953-78. Udgivet i anledning af 100 års jubilæet den 5. april 1978.

Povl Eller: Illustreret vejledning. 144 s.
Samme: Illustrated Guide. 144 s.

Samme: Guide illustré. 144 s.
Samme: Führer mit Abbildungen. 144 s.

"Et galleri af portrætter 1920-1978", katalog ved Steffen Heiberg med forord af Povl Eller. 16 s.

Steffen Heiberg, anmeldelse af aktstykker og oplysninger til Rigsrådets og Stændermødernes Historie i Frederik IIIs Tid udgivet ved C. Rise Hansen. Bd. I-II 1974-75 i Historisk Tidsskrift 1978 s.294-298

I "Danmarksposten" marts 1978 bragtes artikler om museet af Mette Bligaard, Povl Eller, Kirsten Nannestad og Steffen Heiberg.

Københavns Bymuseum
Udstillingskatalog "Stærekassen - et monument fra 2o'erne", 12 s. Ill. 2,50 kr.

Nationalmuseet, Den kgl. Mønt- og Medaillesamling.
Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad kan fra 1978 fås i abonnement (pris 50 d kr. + moms), seks numre i 1978. Abonnement hos Den kgl. Mønt og Medaillesamling, Nationalmuseet, 1220 København K. Nr. 1., febr.1978: Leo Hansen, Moneta Nova 1309-1854. Jan H. Nordbø, En norsk gylden fra Kong Hans. Tuuka Talvio, Folkvandringstida solidi ur Anders Blads (1784-1834) samling. Georg Galster, Attila Rex. Litteraturanmeldelser m.m.
Nr. 2, april 1978' Kirsten Bendixen, Danske medailler fra de senere år. Halfdan Rui, 2 sk Christian V med årstallet 1667. Litteratur.
Nr. 3, juni 1978: Gert Posselt, "En Gjerrig i sit Hjem" - numismatisk genrebillede fra Frederik 6.s tid. Georg Galster, Kong Klipping. Stefan Söderlind, Riksbanks arkiv i Riksarkivet. Hans Martin, Indragning av finskt skiljemynt med innehål av silver. Litteratur.

Otto Mørkholm og Anne Kromann, Sylloge Nummorum Graecorum, hft. 40, Egypt. The Ptolemies, 51 s., 22 plancher. Kbh. Munksgård, 1977. Pris: 218,30 kr.

Otto Mørkholm og Günter Neumann, Die lykischen Münzlegenden, Nachrichten der Akademie der Wissenschaften in Göttingen, Philologisch Historische Klasse, Jahrgang 1978, Nr. 1, Vandenhoeck&Ruprecht, Göttingen 1978, 38 s. 4 tavler.

Jørgen Steen Jensen, Kirkegulvsmønter, Hikuin 3, 1977, s. 295-302.

Jørgen Steen Jensen, En sønderjysk møntsamler i 1700-tallet, Numismatisk Forening for Nord og Sydslesvig, Medlemsblad, 17. årg., nr. 7, 1978, s. 1-2,7.

Jørgen Steen Jensen, Det Kongelige Nordiske Oldskrift-Selskabs stiftelse 1825, Aarbøger for Nordisk Oldkyndighed og Historie, 1975, udg. 1978, s. 5-19.

Nationalmuseet, Den kgl. Mønt- og Medaillesamling, 2. afd., Konserveringsafd. for jordfund: Jørgen Steen Jensen, Niels-Knud Liebgott, Fritze Lindahl, Birthe A. Gottlieb, Skattefundet fra Rådved, Kuml 1977, s. 11-63.

Otto Mørkholm, The Ptolemaic "Coins of an Uncertain Era". Nordisk Numismatisk Årsskrift 1975-76, s. 23-58. Dansk sammendrag.

Otto Mørkholm, Årsberetninger for Den kgl. Mønt- og Medaillesamling, Kbh., 1974 og 1975, Nordisk Numismatisk Årsskrift 1975-76, s. 193-212

Andrzej Mikolajczyk (overs. og bearbejdet af Jørgen Steen Jensen). Fund af danske og norske mønter fra 1600-tallet i Polen og Sovjetunionen, Nordisk Numismatisk Årsskrift 1975-76, s. 182-192.

Fra og med årgang 1975-76 bliver Nordisk Numismatisk Årsskrift udgivet af Universitetsforlaget, Oslo. Pris: 90 n.kr.

Kobberstiksamlingen, Statens Museum for Kunst. I forbindelse med Abildgaard- og Palle Nielsen-udstillingerne, der åbner den 17. juni, udsendes henholdvis et billedhæfte (bekostet af Ny Carlsbergfondet) og en såkaldt lommebog. Til førstnævnte har udstillingens arrangør, overinspektør Bente Skovgaard udvalgt over 100 tegninger samt skrevet indledende tekst og katalog, mens sidstnævnte, nr. 7 i serien, skrives og redigeres af kunstneren selv. Dens forgænger, overinspektør Erik Fischer's lommebog om Kobberstiksamlingens tre tegninger af Piranesi, er iøvrigt kommet i et andet oplag på 1000 eksemplarer. Pris 4,00 kr.

Samme: Guide illustré. 144 s.
Samme: Führer mit Abbildungen. 144 s.

"Et galleri af portrætter 1920-1978", katalog ved Steffen Heiberg med forord af Povl Eller. 16 s.

Steffen Heiberg, anmeldelse af aktstykker og oplysninger til Rigsrådets og Stændermødernes Historie i Frederik IIIs Tid udgivet ved C. Rise Hansen. Bd. I-II 1974-75 i Historisk Tidsskrift 1978 s.294-298

I "Danmarksposten" marts 1978 bragtes artikler om museet af Mette Bligaard, Povl Eller, Kirsten Nannestad og Steffen Heiberg.

Københavns Bymuseum
Udstillingskatalog "Stærekassen - et monument fra 2o'erne", 12 s. Ill. 2,50 kr.

Nationalmuseet, Den kgl. Mønt- og Medaillesamling.
Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad kan fra 1978 fås i abonnement (pris 50 d kr. + moms), seks numre i 1978. Abonnement hos Den kgl. Mønt og Medaillesamling, Nationalmuseet, 1220 København K. Nr. 1., febr.1978: Leo Hansen, Moneta Nova 1309-1854. Jan H. Nordbø, En norsk gylden fra Kong Hans. Tuuka Talvio, Folkvandringstida solidi ur Anders Blads (1784-1834) samling. Georg Galster, Attila Rex. Litteraturanmeldelser m.m.
Nr. 2, april 1978' Kirsten Bendixen, Danske medailler fra de senere år. Halfdan Rui, 2 sk Christian V med årstallet 1667. Litteratur. Nr. 3, juni 1978: Gert Posselt, "En Gjerrig i sit Hjem" - numismatisk genrebillede fra Frederik 6.s tid. Georg Galster, Kong Klipping. Stefan Söderlind, Riksbanks arkiv i Riksarkivet. Hans Martin, Indragning av finskt skiljemynt med innehål av silver. Litteratur.

Otto Mørkholm og Anne Kromann, Sylloge Nummorum Graecorum, hft. 40, Egypt. The Ptolemies, 51 s., 22 plancher. Kbh. Munksgård, 1977. Pris: 218,30 kr.

Otto Mørkholm og Günter Neumann, Die lykischen Münzlegenden, Nachrichten der Akademie der Wissenschaften in Göttingen, Philologisch Historische Klasse, Jahrgang 1978, Nr. 1, Vandenhoeck&Ruprecht, Göttingen 1978, 38 s. 4 tavler.

Jørgen Steen Jensen, Kirkegulvsmønter, Hikuin 3, 1977, s. 295-302.

Jørgen Steen Jensen, En sønderjysk møntsamler i 1700-tallet, Numismatisk Forening for Nord og Sydslesvig, Medlemsblad, 17. årg., nr. 7, 1978, s. 1-2,7.

Jørgen Steen Jensen, Det Kongelige Nordiske Oldskrift-Selskabs stiftelse 1825, Aarbøger for Nordisk Oldkyndighed og Historie, 1975, udg. 1978, s. 5-19.

Nationalmuseet, Den kgl. Mønt- og Medaillesamling, 2. afd., Konserveringsafd. for jordfund: Jørgen Steen Jensen, Niels-Knud Liebgott, Fritze Lindahl, Birthe A. Gottlieb, Skattefundet fra Rådved, Kuml 1977, s. 11-63.

Otto Mørkholm, The Ptolemaic "Coins of an Uncertain Era". Nordisk Numismatisk Årsskrift 1975-76, s. 23-58. Dansk sammendrag.

Otto Mørkholm, Årsberetninger for Den kgl. Mønt- og Medaillesamling, Kbh., 1974 og 1975, Nordisk Numismatisk Årsskrift 1975-76, s. 193-212

Andrzej Mikolajczyk (overs. og bearbejdet af Jørgen Steen Jensen). Fund af danske og norske mønter fra 1600-tallet i Polen og Sovjetunionen, Nordisk Numismatisk Årsskrift 1975-76, s. 182-192.

Fra og med årgang 1975-76 bliver Nordisk Numismatisk Årsskrift udgivet af Universitetsforlaget, Oslo. Pris: 90 n.kr.

Kobberstiksamlingen, Statens Museum for Kunst. I forbindelse med Abildgaard- og Palle Nielsen-udstillingerne, der åbner den 17. juni, udsendes henholdvis et billedhæfte (bekostet af Ny Carlsbergfondet) og en såkaldt lommebog. Til førstnævnte har udstillingens arrangør, overinspektør Bente Skovgaard udvalgt over 100 tegninger samt skrevet indledende tekst og katalog, mens sidstnævnte, nr. 7 i serien, skrives og redigeres af kunstneren selv. Dens forgænger, overinspektør Erik Fischer's lommebog om Kobberstiksamlingens tre tegninger af Piranesi, er iøvrigt kommet i et andet oplag på 1000 eksemplarer. Pris 4,00 kr.

ÆLDRE STENALDER

Bebyggelse
Mag.art. Erik Brinch Petersen har påbegyndt sommerens udgravning på de mesolitiske bopladser på Maglemosegård ved Vedbæk.
(Nationalmsueets 1. afdeling i samarbejde med Københavns Universitet, forhistorisk-arkæologisk institut).

I forbindelse med Hørning Kommunes kulturuge (2o.2.-26.2.1978) havde museet lavet en udstilling om fundlokaliteter og specielle fund fra kommunen i forbindelse med det lokalhistoriske arkiv's udstilling. Den 24.2. var en inspektør på udstillingen for at bestemme og få oplysninger om oldsager i privateje.
Der registreredes herved 6 stenalderbopladser.
(Forhistorisk Museum og institutter, Moesgård).

YNGRE STENALDER

Grave
I en overpløjet enkeltgravshøj ved Stenhøje i Nr. Vium sogn er fundet en stridsøkse af bundgravstype og en lille ravskive.
(Herning Museum).

Langelands Museum har i Tvede skov på Nordlangeland foretaget en indledende undersøgelse af partiet omkring gangmundingerne ved en af de få bevarede dobbeltjættestuer i det fynske område. Undersøgelsesområdet, der ligger i gammel højskov, var blevet en del medtaget under stormfaldet sidst i 1960'erne, hvor dele af et offerlag var blevet blotlagt. Det konstateredes nu, at anlægget er placeret i en rektangulær høj omsat af ca 3/4 m høje randsten. Foran disse ligger ved gangmundingerne en svær, 2-3 m bred stenpakning, hvorpå der foreløbig er fundet 5 flintøkser. Imellem og under stenene i pakningen er fremkommet skår af TRB keramik fra MN I - MN III/IV. 3 af anlæggets fjernede dæksten fandtes nedgravet foran højen.
Undersøgelsen, der er blevet betalt af Fredningsstyrelsens fortidsmindeforvaltning, ventes fortsat i juni
(Langelands Museum, Rudkøbing).

Museet udgravede i april resten af en enkeltgravshøj i Vonge. Kun randstens-kæden var bevaret.
(Vejle kulturhistoriske Museum).

Bebyggelse
Øst for Skarrild Mose i Skarrild sogn er opsamlet i hundredvis af overfladefund på et mindst 250-200 m stort området med bopladser fra mellem-neolitisk tragtbægerkultur. Desuden udgravedes en del af et kulturlag med enkelte stolpehuller og et ca 4,5 m langt og 30 cm bredt skårlag fra periode MN V.
(Herning Museum).

BRONCEALDER

Bebyggelse
Nationalmuseets 1. afdeling har genoptaget udgravningen af den store broncealder-boplads i Skamlebæk. Udgravningerne har strakt sig over to år og det forventes at årets kampagne bliver den sidste på pladsen.
(Nationalmuseet, 1. afdeling).

I Overlund, Asmild sogn, Nørlyng herred er i forbindelse med byggemodning undersøgt et 1500 m^2 stort område med bopladsspor fra yngre bronzealder. (VSM 530 D).
(Viborg Stiftsmuseum).

Genstande
Som danefæ er indkommet to guldspiraler fra en broncealdergrav i Hov, Thy, samt en gedigen, snoet guldarmring fundet sammen med et bronzesværd i en grav i Nors Havre-mark. Begge fund er indsendt til Nationalmuseet af Thisted museum
(Nationalmuseet, 1. afdeling).

Ved Værebro på Sjælland er fundet en lille bronzestatuette fra yngre broncealder forestillende en nøgen kvinde med en ring om halsen. Figuren er af samme type som statuetten fra Viksø, men ansigtet er anderledes udformet. Fundet er som danefæ afleveret til Nationalmuseet.
(Nationalmsueet, 1. afdeling).

Diverse
Kogegruber fra broncealderen, fundet ved Andkær.
(Vejle kulturhistoriske Museum).

ÆLDRE JERNALDER

Bebyggelse
I forbindelse med bygningen af den sønderjyske motorvej er cand.phil. Flemming Rieck for Haderslev Museum i gang med en undersøgelse af et større bosættelseskompleks fra ældre romersk jernalder ved Hammelev, vest for Haderslev. Indtil nu er der underssøgt en urnegravplads bestående af 22 grave, hvoraf flere med velbevarede fibler. Af den tilhørende boplads, der ligger umiddelbart SV for gravpladsen, er der undersøgt 2 affaldsfyldte lavninger, og i et større afdækket felt er der fremkommet en stor mængde stolpehuller og gruber, der dog endnu ikke har kunnet udskilles i egentlige anlæg.
(Haderslev Museum).

Ved Ørregård i Ørre sogn er foretaget opsamlinger og mindre prøvegravninger på en ældre romertids boplads, som er mindst 200 x 150 m i udstrækning.
(Herning Museum).

Rekognosering af jernalder-landsbyer i Smidstrup i forbindelse med en større affaldsdynge med skår fra 1.-2. årh. e.v.t. Landsbyerne har været bofaste i et par hundrede år hvert sted, hvorefter de er flyttet nogle hundrede meter væk.
(Vejle kulturhistoriske Museum).

Grave
Ved gården Faiskær, Voer sogn, Rougsø herred, hvor museet tidligere har undersøgt grave fra ældre romersk jernalder, er undersøgt en dårligt bevaret jordfæstegrav og en urnegrav.
(Kulturhistorisk Museum, Randers)

For Lemvig Museum undersøgtes 4.-9,.april en jordfæstegrav fra ældre romersk jernalder beliggende ved Vestermølle i Ramme sogn. Graven indeholdt 7 lerkar, ragekniv m.v. af jern og var anlagt i et bopladslag af kun lidt ældre dato.
(Ringkjøbing Museum).

Ved fortsatte undersøgelser af en ældre romertids gravplads ved Laven nær Silkeborg har museet udgravet en grav. Denne grav, der målte 3x3 m., indeholdt en kvindegrav, og af gravgodset kan nævnes 10-15 lerkar, 2 jernknive, en fibula og en halskæde bestående af en guldberlok, en S-formet sølvnål og et antal grønne glasperler. Graven blev som et led i undervisning udgravet af elever fra Statens Konservatorskole. Disse har optaget store dele af graven som præparat for senere udgravning under mere betryggende omstændigheder.
(Silkeborg Museum).

I løbet af sommeren udgraves en formodet grav fra ældre jernalder i Stubdrup.
(Vejle kulturhistoriske Museum).

YNGRE JERNALDER

Bebyggelse
1. maj genoptog Nationalmuseets 1. afdeling udgravningen på den store jernalderlandsby i Vorbasse med huse fra 4.-5 årh. og storgårde fra Vikingetid. Der fortsættes iår med undersøgelsen af vikingetidens bebyggelse på stedet Statens humanistiske Forskningsråd yder tilskud til undersøgelsen.
(Nationalmuseet, 1. afdeling).

Grave
Ved den fortsatte undersøgelse af en yngre romertidsgrav hos gdr. Rasmus Nielsen, Sdr. Vissing, dukkede der i gravens sydøstlige hjørne 32 glasspillebrikker op i henholdsvis sort og hvidt samt et glaskar eller glasskål. Tidligere er der i graven fundet 2 hele lerkar, en Nydamfibula med tøjrester og et stavbæger omsat med brede broncebånd og forsynet med 2 bronceøksner. Til efteråret vil området omkring graven blive nærmere undersøgt for eventuelle andre fund
(Silkeborg Museum).

Diverse
Ved udløbet af Klejtrup bæk i Klejtrup sø, Klejtrup s., Rinds h. har gdr. Carl Vestergård pløjet en runesten op. Stenen er 1.65 m lang og ca 1 m bred. Indskriften går over 2 linjer og lyder AUK IFT OMUNTA SUNAR SUN SIN (og efter Åmund sin sønnesøn). Nærmere undersøgelse af findestedet (hvor er stenen med den første halvdel af indskriften ??) foretages efter høst. (VSM 601 D)
(Viborg Stiftsmuseum)

Ældre og yngre jernalder
Mag.art. Erik Jørgensen har for Haderslev Museum afsluttet 1. etape af udgravningen af et større gravpladskompleks i Hejmsted ved Skærbæk. Indtil nu er der lokaliseret 3 gravpladser:
1) urnegravplads fra ældre romertid med 43 grave, hvoraf 6 indeholdt fibler og én våben.
2) urnegravplads fra romertid bestående af 15-20 grave, heraf 2 med fibler.
3) gravplads med 68 undersøgte jordfæstegrave og 3 urnegrave beliggende ca 250 m NNØ for gruppe 1) og 75-25 N for gruppe 2). Ud over 2 grave fra ældre romersk jernalder, NS orienterede, stammer de øvrige jordfæstegrave, der er orienteret ØV, fra yngre romersk (C2 + C3) og ældre germansk jernalder. Flere af gravene er særdeles rigt udstyret med sølvfibler og perlekæder. 23 tilfælde, hvor yngre grave er skåret ned i ældre, giver gode muligheder for stratigrafiske iagttagelser.
(Haderslev Museum).

MIDDELALDER

Bebyggelse
Afrensningsarbejdet ved det tidligere omtalte anlæg ved Østrup, Skader s., Sønderhald h. har vist at der er tale om let nedgravede kældre, opfyldt med marksten, hvoriblandt nogle teglbrokker. Fundet af en nøgle og en mønt (Erik Glipping) bekræfter skårdatering til omkring 1300.
Det må formodes at kældrene kun er en del af et større anlæg, hvorom det ikke har været muligt at finde skriftlige kilder. Undersøgelserne søges fortsat
(Kulturhistorisk Museum,Randers)

Under navnet Arkæologi-78 har Roskilde amt, Historisk Samfund, Nationalmuseets 2. afd. og museerne i Køge og Roskilde i fællesskab påbegyndt et beskæftigelsesprojekt for unge arbejdsløse. Under projektet foretages der arkæologiske undersøgelser i Køge og Roskildes middelalderlige befæstning. I begge byer beskæftiges 10 unge arbejdsløse, en arbejdsformand og en arkæolog i 8-12 mdr.
I Roskilde har de første undersøgelser i Folkeparken. umiddelbart nord for biblioteket, givet kontakt med vold og voldgrav(e). Endelig beskrivelse og datering af anlæggene kan ikke gives på undersøgelsens nuværende stadium.
(Roskilde Museum).

Klostre
Holstebro museum har i maj måned startet en prøvegravning på Tvis kloster, 5 km SØ for Holstebro. Tvis kloster er et cistercienserkloster, grundlagt i året 1163 af Buris Henriksen.
Nationalmuseet har i årene 1885 og igen i

1922-23 foretaget mindre udgravninger på stedet. Disse udgravninger har dog ikke givet nogen rigtige oplysninger om grundplan af klosteret m.m. Hvis de nye prøvegravninger viser sig at give gode resultater, vil en mere omfattende gravning på stedet måske kunne foretages i det næste par år.
(Holstebro Museum).

Udgravninger i Svendborg franciskanerkloster som følge af kloakarbejdet genoptoges i april og vil fortsætte foreløbig nogle uger. I klosterkirkens kor er nu konstateret tilmurede romanske vinduer, dernæst senromanske murede grave i det hævede gulv. Umiddelbart under asfalten er afdækket 2 efterreformatoriske grave (1500-tallet ?) med blyplader med inskriptioner, der kan tydes ved konservering. Det er nu fastslået, at kirkens romanske fundament er lagt på vandrette kløvede ege- og bøgestammer. Ydermere er fundamentet sikret udvendigt ved nedrammede bøgepæle. I den ældste ombygningsfyld er der fremdraget en masse fragmenter af bemalet vinduesglas, formsten, en tegllysestage og meget andet. Undersøgelserne vil fortsætte øst for koret og ned ad Frederiksgade for dels at fastslå klosterets udstrækning mod øst og dels den middelalderlige strandlinie.
(Svendborg og Omegns Museum).

Voldsteder
Den 10. maj sluttedes 1. etape af renoveringen af det store voldsted Ørkild - bevillingen fra Fyns Amtsråd er opbrugt, men vi håber, at beskæftigelsesarbejdet i samarbejde med Fortidsmindeforvaltningen vil blive genoptaget snarest. Snesevis af træer og buske er fjernet. Voldkronen er retableret. En lille sti er anlagt på vestsiden af voldstedet. Ved soldning af nedskredet jord fandtes mønter, keramik - muligvis fra det 12. årh. o.m.a. Næste etape vil koncentrere sig om restaurering af fundamenter, oprensning af kældre og grave.
(Svendborg og Omegns Museum).

NYERE TID

Bygningshistorie
Deltagelse i Sorø kommunes bevarende planlægningsarbejdet for Sorø bymidte med særligt henblik på en bygningsklassificering er påbegyndt.
(Sorø Amts Museum).

Fattigvæsen
En undersøgelse og registrering af milde stiftelser er indledt.
(Lolland-Falsters Stiftsmuseum, Maribo)

Fiskeri og Søfart
Under opmudringsarbejde i havnen ved Ry Station dukkede et velbevaret knubskib op. Denne"næsten" midtjyske skibstype har hidtil ikke været repræsenteret i museets samling, hvorfor fundet blev betragtet med stor interesse. Til brug for konservering af skibet har museet indkøbt et stort kar til gennemførelse af en koldglykolbehandling.

Foreningsliv
Fra den nedlagte Ringkøbing-kreds af Dansk Kvindesamfund er indkommet en dirigentklokke, skænket ved 25 års jubilæet i 1922.
(Ringkjøbing Museum).

Som gave har museet modtaget en fane fra Fæstningsartilleriforeningen for Roskilde og Omegn i anledning af foreningens opløsning.
(Roskilde Museum).

Indbo og husgeråd
Til fordel for museet har en familie uden børn oprettet et testamente hvorefter museet skal modtage indbo i form af møbler, dækketøj, linned, beklædning o.a. De fleste genstande er købt i Esbjerg inden for de sidste 10 år. Anskaffelsestidspunkt, pris o.s.v. for disse ting suppleres med personlige oplysninger, fotografering og interview.
(Esbjerg Museum).

Fra et husmandsbrug ved Nordenbro på Sydlangeland er hentet en samling brugsgenstande og indbo fra tiden 1900-1930.
(Langelands Museum, Rudkøbing).

Museet har erhvervet to stole fra Hedeboegnen (Jersie-typen) dateret 1833 og 1843.
(Roskilde Museum).

Fra fhv. sparekassebogholder Otto Bøving og hustru Astrid Bøving har museet modtaget en meget stor samling af messing- og malmlysestager fra det 16. og 17. århundrede. Samlingen omfatter ikke mindre end 72 lysestager. Stagerne, der alle er af meget høj kvalitet, blev overrakt museet den 22. marts. Overrækkelsen blev markeret ved en mindre reception.
Lysestagerne kan ses som en særudstilling på museet. En af stagerne, en jernhængestage, er af museet blevet kopieret og sælges herfra.
(Silkeborg Museum).

Kunst og kunsthåndværk
Til museets protrætsamling er erhvervet portrætter af Peder Tabor, Vilh. Buhl, 1946, Frank Jæger, 1947, alle tre udført af Martin Kaalund-Jørgensen, kammerherre M.O. Olufsen, udført 1977 af Derek Hill, professor, dr.phil. Arne Noe-Nygaard, udført af Anders Glob 1977
(Frederiksborg Museet, Hillerød).

Køb: Kirsten Christensen "Keramisk billede"
(Holstebro Kunstmuseum).

Til museet er erhvervet: keramik: Flisebillede af Bodil og Richard Manz. Tekstiler af Nanna Nissen, Marie Gudme Leth, Agnes Slott-Møller, Nina Ferlov og Grete Østergaard.
(Kunstindustrimuseet, København).

Erhvervet ved køb: Søren Hjorth Nielsen: Kolonihavehuse, Frederikshøj, 1935. Oliemaleri.

Tre interiørbilleder fra ejendommen Åboulevarden 80,1., udført af maleren Peter H. Wilhardt omkring århundredskiftet. Gave fra dennes søn, arkitekt Hans Wilhardt.
(Københavns Bymuseum).

Ny Carlsberg Glyptotek har som testamentarisk gave fra Inge Lise Heering modtaget: Paul Gauguin: Landskabsstudie, ca 1882. olie på lærred. 25,5 x 20 cm.
(Ny Carlsberg Glyptotek).

Museet har erhvervet et oliemaleri forestillende Røde Port ved Roskilde. Maleriet er fra 1861 og udført af den "naive" Roskilde-maler I.C. Gottschalk.
(Roskilde Museum).

Museet har som gave fra den chilensk fødte maler Echauren Matta modtaget et stort antal grafiske arbejder fra perioden 1969-1978. Matta har tidligere, ved Asger Jorns mellemkomst, skænket museet størstedelen af sin grafiske produktion op til 1969.
(Silkeborg Kunstmuseum).

Museet har i foråret gjort følgende notable erhvervelse: "Udsigt fra Hestehaugen mod Frederiksborg" af Johan Thomas Lundbye
(Statens Museum for Kunst, København).

Som testamentarisk gave har museet modtaget et oliemaleri af Aabenraa-maleren Jes Jessen (1743-1807) "Graf Schwerins Tod".
En ufærdig akvarel (blomsterbuket) malet af Marie Richelsen, 1843. Kaptajnsslægten Richard Richelsen, Aabenraa.
1 kaptajnsbillede af Aabenraa-kaptajnen Jes Nicolaisen.
(Aabenraa Museum).

Blandt talrige nyerhvervelser kan nævnes ældre danske malerier af Martinus Rørbye (Gave fra Ny Carlsbergfondet), Christian Købke (tilskud fra mange sider) og J.L.Jensen (tilskud fra Statens Museumsnævn), nyere danske malerier af Freddie Dybris (gave fra arkitektfirmaet Friis og Moltke), Richard Winther, Erik Gram-Hanssen, Inge Rasmussen og Preben Schmidt, samt tegninger og grafik af bl.a. Ib Geertsen, Henrik Have, Richard Winther, Per Kirkeby, Lene Adler Petersen, Arne Haugen Sørensen og Alfred Madsen.
Til den internationale samling er erhvervet arbejder af Ben Vautier, Erik Dittmann, Richard Rauschenberg og Maurice Esteve (gave fra Lillian og P.T. Nielsens Fond).
(Århus Kunstmuseum).

Landbrug
Randers kommune overtog 1977 en af de sidste firelængede gårde indenfor de nuværende kommunegrænser. Gården, der ligger i det sydlige byudviklingsområde, har været i samme families eje siden midten af forrige århundrede. Som beskæftigelsesarbejde for 3 arbejdsledige har museet igangsat en totalregistrering af gårdens genstandsmateriale, suppleret med båndinterviews med gårdens sidste ejer, der nu bor til leje på gården. Arbejdet forventes at blive af et par års varighed.
(Kulturhistorisk Museum, Randers.

Legetøj
Af Sparekassen Nordjylland, Frederikshavn er skænket seks gamle sparebøsser af ler forestillende papegøje, høne, Knold og Tot, kat og hund. Sparebøsserne er fremstillet i Nr. Uttrup ca 1910.
Til museets legetøjssamling er indkommet stald af træ med tilhørende heste, kreaturer, vogne etc. fra ca 1911.
(Bangsbomuseet, Frederikshavn).

Lokalhistorie
I samarbejde med en gruppe lokalhistorisk interesserede var Sæby Museum 1.-2. april medarrangør af en lokalhistorisk foto- og billedudstilling. Udstillingen, der emnemæssigt dækkede et sogn, havde samlet godt 400 billeder. Disse, der alle var lånt af private, blev efter udstillingen affotograferet og er tilgået museet. Udstillingen der havde åbent 18 timer, var arrangeret i en sportshal. 1221 besøgende. Såvel hvad besøgstal, indsamlingseffekt og formidlingseffekt angår er det et tankevækkende eksperiment.
(Sæby Museum).

Militærvæsen
I anledning af indvielsen af museets nye afdeling for besættelsesårene er indkommet en lang række genstande. Fra Flådestationen København - engelsk magnetmine, gennemskåret hornmine med anker, mine til sprængning af kajanlæg, dansk orlogsflag fra 1943 m.m. Fra private er skænket battledress for dansk frivillig i allieret tjeneste, uniform for kvindeligt medlem af de danske styrker i England, illegale bøger og blade, likvideringspistol, arbejdsjakke af papirgarn m.m.
Fra Museet for Danmarks Frihedskamp er deponeret SS-uniform, Frikorps Danmark-uniform, politibetjentuniform 1944, tysk kaptajnsuniform, illegale plakater m.m.
(Bangsbomuseet, Frederikshavn).

Mønter
Fra Neder Simmelkær i Simmelkær sogn er indkommet en tysk sølvdaler fra 1625. Eftersøgning på findestedet var uden resultat.
(Herning Museum).

Sølv, guld og tin
Modtaget som testamentarisk gave fra professor Johannes Pedersens bo: Et sølvtaffelur udført af Georg Jensen efter tegning af Johan Rohde
Museet har endvidere erhvervet en sølvmedalje, udført af Peter Berg 1717 i anledning af Reformationens 200 års jubilæum og en sølvmedalje fra Christian V's tid, udført af Gotfred Krüger med Christian V's portræt og en afbildning af Elefantordenen.
(Frederiksborg Museet, Hillerød).

Ved køb har museet erhvervet en ske af Carl Christopher Rode, Aabenraa (1826-1902).

1 ske, guldsmed Christopher Waidløv Møller, Aabenraa (1815-1899)
Som gave har museet modtaget en gaffel, sølv, guldsmed Carl Christopher Rode, Aabenraa og en spiseske af guldsmed Andreas Heinrich Gottlieb Breundle, Aabenraa (1811-1866)
(Aabenraa Museum).

Tekstil
Til museet er erhvervet en samling huer på ialt 21 numre fra Vestjylland, Bornholm og Amager, alle fra det 19. århundrede
(Kunstindustrimuseet, København).

I forbindelse med særudstillingen "Væverværkstedet" 17.3.-12.4.1978 er der til museet blevet afleveret flere genstande, bl.a. 2 duge vævet af den sidste gamle vævermester i Rudkøbing Anton Delfs, der sad ved væven indtil sin død som 88-årig i 1927.
(Langelands Museum, Rudkøbing).

Til museet er indkommet: En velholdt damekjole fra ca 1860, har tilhørt fru Anna Christensen, Uge mark.
En samling silkekraver med kniplinger.
En overdel til en kvindedragt fra ca 1830, har tilhørt Cathrine Wildschildt, født Mytter, Bovrup.
En fin strikket barnehue fra Paulsgaard, Barsmark, Løjt, ca 1860.
(Aabenraa Museum).

Håndværk og industri
I samarbejde med Arkitektskolen i Århus er Jern- og metalstøberiet Ørkild blevet registreret. Bygningerne er målt op ude og inde, arbejdsgangen filmet og inventar og værktøj registreret. Arbejdet blev udført af 23 studerende og lærere fra afdelingen for restaurering.
(Industrimuseet, Horsens).

Odsherreds Museum har fra Grete og Jørgen Stech i Nykøbing modtaget en komplet barbersalon og en damefrisørsalon fra Grevinge. Salonerne tilhørte fru Stech's mor og far, som drev dem fra 1934-1977.
(Odsherreds Museum, Nykøbing Sj.).

Fra Ringkøbing Politistation er indleveret en samling 18x24 glasplader med fabriks- og arbejderbilleder fra 1930'erne. Motiverne er ikke lokale, og der er ingen oplysninger om billedernes oprindelse, så der forestår et identifikationsarbejde, hvor andre institutioner forhåbentlig kan yde hjælp.
(Ringkjøbing Museum).

I tilknytning til forskningsprojektet "Industrialismens Bygninger og Boliger" er der registreret ca 55 virksomheder i Svendborg. Desuden er der i den forbindelse modtaget en række virksomhedsarkiver, genstande, fotos og tegninger til museet. I flere tilfælde har det været nødvendigt af pladshensyn at formidle kontakt til Industrimuseet i Horsens. Arbejdet vil nu blive fortsat i landsognene.
(Svendborg og Omegns Museum).

Diverse
I april udgravedes en 200 år gammel teglovn i Egtved. Ovnen var bygget ligesom middelalderens munkestensovne. Den har været brugt af flere gårde i omegnen, som stadig eksisterer.
På grund af konkurrence udskrevet af Det kgl. Landbrugsselskab i 1800-tallet om bedre byggede bondehuse, synes der at være gjort et stort fremstød for bygning af små, lokale teglovne. Flere lignende ovne er nu registreret.
(Vejle kulturhistoriske Museum).

ANTIKSAMLINGER

Genstande
Som gave fra fabrikant Gerner Nielsen er modtaget et gravrelief fra Thrakien i Nordgrækenland visende en indskrift og en rytter på vildsvinejagt. Relieffet, der er fra 1. årh. e.v.t. har i 1974 været udlånt til museets udstilling: Antik kunst i dansk privateje, cf. kataloget nr. 313.
(Ny Carlsberg Glyptotek, København).

Antiksamlingen har anskaffet en ægyptisk figur af træ forestillende den berømte sjælefugl Ba. Stykket kan dateres til mellem 700 og 300 f.v.t.
Som gave fra Ny Carlsbergfondet har Antiksamlingen modtaget en drikkeskål, såkaldt kylix, produceret i Sparta omkring 540 f.v.t.
(Nationalmuseet, Antiksamlingen).

ETNOGRAFIKA OG ETNOGRAFISKE UNDERSØGELSER

Genstande
En samling nyere tekstiler og fiberarbejder indsamlet på Philippinerne
(Kunstindustrimuseet, København).

Museet har som gave modtaget to etiopiske billedruller fra Lalibella. Rullerne er med assistance fra School of Oriental og African Studies i London blevet bestemt som amuletter med fortællinger der bygger på legender om Salomons net og den hellige Susneuos. De bringer besidderen sikkerhed mod sygdomme og ved fødsler.
(Silkeborg Kunstmuseum).

Århus Universitets etnografiske studiesamling, Moesgård har i maj 1978 erhvervet en rig samling etnografika fra Maldiverne. Det drejer sig om redskaber til brug ved fiskeri, køkkenredskaber, religiøse genstande og spil, indsamlet under et forskningsarbejder udført af etnografen,mag.scient Nils Finn Munch-Petersen og hans kone, Annagrethe Ottovar.
Det etnografiske studiesamling har desuden erhvervet en ny samling etnografika fra Nigeria, indsamlet i februar 1978 af mag.art. Jytte Thorndahl og mag.art. Carl-Ulrik Schierup. Samlingen er indkøbt specielt med henblik på at indgå i en stor særudstilling om Nigeria, sommeren 1978 på Moesgård.
(Forhistorisk Museum og institutter, Moesgård).

Diverse
Etnografisk Samling, Nationalmuseet, er gennem en bevilling fra Statens Samfundsvidenskabe-

lige Forskningsråd blevet i stand til at starte en undersøgelse af genstandskommunikation. Undersøgelsen, der starter 1.7.1978 og fortsætter året ud, vil forme sig som en række interviews med publikum, Publikum interviewes omkring dets opfattelse af en række udvalgte genstande som præsenteres i forskellige kontekster. Baggrunden for undersøgelsen er begrundede ideer om, at genstandsopfattelsen påvirker opfattelsen af en udstillings budskab - ofte på uheldig vis - så der opstår misforståelser. Man håber gennem undersøgelsens resultater at skabe klarhed omkring disse problemer, således at der i højere grad kan tages højde for genstandsopfattelse -udstillingsopfattelse forholdet ved fremstilling af nye udstillinger. Undersøgelsen foretages af mag.scient. Margrethe Brock-Nannestad.
(Nationalmuseet, Etnografisk Samling).

MEDDELELSER FRA DANMARKS MUSEER

RÅDIGHEDSSUMMEN 1977-78

I finansåret 1977-78 blev rådighedssummen 1.703.200 kr., svarende til 7% af statens tilskud til de selvejende og kommunale museer (L 304/1976, paragraf 5)

Der indkom ansøgninger på 3.695.521 kr. ialt, og deres fordeling på de forskellige formål ligesom den endelige indstillings fordeling er vist nedenfor.

Ansøgningerne er fordelt efter de formål der er anført i paragraf 5 i L 304/1976, og procentvis fordeler indstillingerne af ansøgningerne sig således (1. kolonne angiver procentfordelingen i indstillingen, 2. kolonne i ansøgningerne):

Formål	indst.	ans.
1) Fælles formål	37%	35%
2) Kulturformidlende arbejde	0,5%	1%
3) Indkøb af kunst og anskaffelse af museumsgenstande	14%	7%
4) Særlige konserveringsarbejder og museumstekniske forbedringer	44%	48%
5) Enkelte museers løsning af særlige opgaver	2%	6%
6) Midlertidig støtte til enkelte museer	2,5%	4%

Rådighedssummen for "1978" vil blive fordelt af det nye nævn inden årets udgang, og ansøgninger hertil vil blive indkaldt lige efter sommerferien. Ansøgninger kan iøvrigt indsendes når som helst, for så vidt det drejer sig om museumsgenstande, der bliver tilbudt med kort frist, eller når gennemførelsen af en aktivitet, der ikke kan udsættes, er afhængig af en bevilling af rådighedssummen.

Statens Museumsnævn
- Museumslovens indkøring 58.410
- Museumsmagasinet 70.000
- Thermohygrografer til brug for Magasinudvalgets undersøgelser 11.292

Samrådet af danske Museumsorganisationer
- Kursus i museumskundskab 8.970

Dansk Kulturhistorisk Museumsforening
- Vingstedkursus 14.760
- Sommerkursus 151.000

Foreningen af Kunstmuseer i Københavnsområdet
- Kunstmuseumskursus fælles med FDKP 13.000

Foreningen af Danske Kunstmuseer i Provinsen
- Tilskud til "Kunst og Museer" 20.000

Aarhus Kunstmuseums Konserveringsafdeling, "Århus-ordningen"
- Diverse konserveringsopgaver 180.000

ICOM-International Committee for Museum Security
- 6.000

Dansk ICOM/Museologisk Forening
- Udsendelse af rapport 800
- Orienteringsmøde om CIDOC 2.000

Museumstjenesten
- Produktion af transportkasser til malerier 69.300
- Forsikringsprojekt, mikrofotograferingsundersøgelse, markeds- og produktundersøgelse inden for konserveringssektoren, herunder anskaffelse af varelager og mindre kontorinventar 70.000

Dansk Tidsskrift for museumsformidling
- Distribuering via Museumstjenesten 5.000

10105
Kunstindustrimuseet
- Restaurering af Joakim Skovgaard-kartoner 20.000

10110
Orlogsmuseet
- Anton Melbye maleri 7.000
- 3 tegninger af Knud Nielsen Benstrup m.v. 10.000

15501
Dragør Museum
- Tilskudsnedgang 450

18101
Søllerød Kommunes Museum
- Konservering og rekonstruktion af en 4. grav fra Bøgebakken-Henriksholm 32.000

18901
Værløse Museum
- Kortskab 3.500

20901
J.F. Willumsen Museum
- J.F. Willumsen-tegning 1.858

21703
Danmarks tekniske Museum
- Køb af enkeltsamling på 19 numre 15.000

21901
Nordsjællands Folkemuseum
- Tilskudsnedgang 1.829

22701
Nivågårds Malerisamling
- Udskiftning af solsejl 6.000
- Restbeløb på konservering 4.000

26501
Roskilde Museum
- 4 stålskabe 15.000
- Køb af sølvske 2.000

30301
Tersløsegaard
- Tyverisikring 10.000

31501
Museet for Holbæk og Omegn
Tyverialarm 36.000

33501
Sorø Amts Museum
Tilskudsnedgang 4.769

36302
Lolland-Falsters Kunstmuseum
Eckersberg-maleri 15.723

39701
Sydsjællands Museum, Vordingborg
Tyverialarm 7.000

40701
Bornholms Museum
Restaurering af 4 militære faner fra 1700-tallet 50.000

40702
Bornholms Kunstmuseum
Weie-billede 10.000

42101
Willemoesgårdens Mindestuer
Tilskudsnedgang 1.614

43102
Faaborg Museum
Konservering af akvareller og tegninger 17.250
Køb af gardiner 2.312

43301
Vestfyns Hjemstavnsgård
Tilskudsnedgang 2.867

44301
Jens Hansens Søfartsmuseum
Montre til skibsmodel 3.000

44501
Middelfart Museum
Montrer og skærmvægge til nyopstilling af hattesamling 10.000

46102
Fyns Stifts Kunstmuseum
Nedtagning og restaurering af Bjerke Petersens vægmaleri i Projekt Hus i Birkerød 12.000

47501
Langelands Museum, Rudkøbing
Vacuumtørreskab (til regionalt brug) 14.000
Konservering af jernspand fra vikingetiden 30.000

47901
Svendborg og Omegns Museum
Stålskab 5.000

49301
Ærø Museum
Tilskudsnedgang 6.191

51501
Haderslev Museum
Etnologibistand til registrering af vognsamling 7.000

53701
Museet på Sønderborg Slot
Arkivskabe og -inventar 8.000

56101
Esbjerg Museum
Projekt: Dokumentation af udvalgte stationsbyer (sammen med Skjern Museum) 25.000

56102
Esbjerg Kunstforening
Richard Mortensen-maleri 40.000

56103
Fiskeri- og Søfartsmuseet
Tonefilmredigeringsudstyr (vil være til rådighed for andre museer) 5.500

57101
Den Antikvariske Samling, Ribe
Nyindretning af udstilling og adgangsforhold 35.144

57102
Ribe Kunstmuseum
Køb af inventar 12.000
L.A. Schou-maleri 17.257

57501
Vejen Kunstmuseum
Restaurering af billede af Ejner Nielsen 12.000

60701
Fredericia Museum
Køb af sølvstager 3.750

61901
Glud Museum
Tilskudsnedgang 7.116

62101
Museet på Koldinghus
Konservering af 4 faner fra Internationale Kommissions hovedkvarter 1920 30.000

10011
Museumsrådet for Ringkøbing amt
Start på bebyggelseshistorisk undersøgelse (inddragelse af amatører) 13.000

66102
Holstebro Kunstmuseum
Fotoregistrering af museets kunstværker 10.000

66501
Lemvig Museum
Materiale og udstyr til indretning af billedsamling 16.500

72701
Odder og Omegns Museum
Tyveri- og brandalarmanlæg i magasinbygning 30.000
Udgravningsudstyr: Nivellerinstrument og vinkelprisme 5.000

73102
Randers Kunstmuseum
Tilskudsnedgang 16.485

74301
Silkeborg kulturhist. Museum
16 mm filmfremviser 8.000

74302
Silkeborg Kunstmuseum
Egill Jacobsen-billede 15.000

75102
Aarhus Kunstmuseum
J.L. Jensen-maleri 21.240

10013
Viborg amts Konserveringsanstalt
Frysetørringsanlæg 35.000

77301
Morslands hist. Museum, Nyk.M.
Restaurering af julestjerner 15.000

77902
Skive Museums Kunstafdeling
Lundstrøm-billede 30.000

78301
Fur Museum
Færdiggørelse af udstilling 15.000

78701
Museet for Thy og V.Hanherred, Thisted
Køb og restaurering af standur 19.700

79101
Viborg Stiftsmuseum
Restaurering af altertavle 30.000
(ialt bevilget 45.000)
Køb af sølvkaffekande 6.000

80701
Østvendsyssels Hjemstavnsmuseum, Try
Tilskudsnedgang 1.287

81501
Hadsund og Omegns Museum
Tyverialarm 2.600

82101
Vendsyssel historiske Museum, Hjørring
Tyverialarm 4.500
Forbedring af alarmsystem i Hirtshals 1.450

82301
Sydhimmerlands Museum, Hobro
Etablering af belysningsanlæg i publikumsrum 3.400
Konservering af skab af "Sallingtypen" 3.000

84101
Skagen Fortidsminder
Sprøjtning af mølle mod insektangreb 6.600

84102
Skagens Museum
Anna Ancher-maleri 10.000
Tilskudsnedgang 275

86101
Vesthimmerlands Museum, Års
Montrer m.m. til oldtidsudstilling 9.500

10090
Grønlands Museumsråd
Medhjælp til kortlægning af museumsinitiativer og forberedelse af en grønlandsk museumskonference 45.000

90901
Grønlands Landsmuseum Godthåb
Indretning af udstilling i Kolonihavnen 50.000
Konservering af fundmateriale fra Håbets Ø 40.000

Statens Museumsnævn har skiftet adresse og telefonnummer til:

Statens Museumsnævn
Nybrogade 2, DK-1203 København K
Telefon (01) 13 93 01

Nybrogade ligger i forlængelse af Gl. Strand. Nr. 2 er det gamle Assistenshus, ca. 300 m fra Nationalmuseet.

Mødekalender

Nævnsmøde 12. juni
Nævnsmøde 14. august
Nævnsmøde 25. september

Møde i Museumsrådet i Viborg amt 8. maj 1978 på Skive Museum.
Efter rapporter fra det pædagogiske udvalg, konserveringsudvalget og udvalget for topografiske registreringer, der for det særlige statstilskud organiserer en fuldstændig registrering af topografiske billeder fra amtet før 1900 dels i amtets museer og arkiver, dels i hovedstadens museer og arkiver, drøftedes nye fælles initiativer: bygningen af ny konserveringsanstalt i Skive, etablering af en magasinreserve i Viborg Stiftsmuseums nye studiesamlings-byggeri, opbygning af et naturvidenskabeligt laboratorium i Nykøbing Mors og endeligt ansættelse af en naturhistorisk medarbejder ved museet på Fur. Den almindelige decentraliseringstendens blev på enkelte forslags vedkommende kritiseret af repræsentanterne for Museet for Thy og Vester Hanherred, Thisted. Under punkt 5, drøftedes ansøgningen om tilskud fra Viborg amt for 1979. Det vedtoges at søge 237.000 kr. til konserveringsanstalten i Skive, 40.000 til det pædagogiske arbejde, 10.000 til udgivelse af årbogen MIV 9, 280.000 til individuelle tilskud til museerne a 40.000, ialt 567.000 kr.
(sammentrængning af referat ved Marianne Bro-Jørgensen).

Else Roesdahl, institut for middelalderarkæologi, Moesgård, blev på Oldskriftsselskabets møde 14.3.1978 tildelt Rothenborg-prisen på 5.ooo kr. for bd. II af Fyrkat-publikationen

Fyrkat-publikationen af Olaf Olsen, Holger Schmidt og Else Roesdahl er af Foreningen for Boghåndværk tildelt prisen "Godt boghåndværk 1977". Tilrettelæggelse og omslag skyldes Holger Schmidt (bd.I) og Flemming Bau (bd.II). Værket er trykt på Andelsbogtrykkeriet i Odense og udgivet af Det kgl. Oldskriftsselskab.
(Forhistorisk Museum og institutter,Moesgård).

Cand.mag. Hanne Lopdrup er pr. 15. april 1978 ansat som medarbejder med henblik på udarbejdelse af undervisningsmateriale og pædagogisk virksomhed. Til ansættelsen er bevilget støtte fra Direktoratet for de videregående uddannelser.
(Frederiksborg Museet, Hillerø)

E.H. Brünniche fratræder den 3o. april 1978 stillingen som direktør for Den Hirschsprungske Samling og efterfølges af mag.art. Hanne Finsen.
(Den Hirschsprungske Samling).

Museumslektor,cand.mag. Niels A. Christiansen har den 25. april 1978 fejret 70 års fødselsdag.
(Holbæk og Roskilde museer).

Museumsinspektør Vibeke Woldbye har fra 10.-18. april deltaget i ICOM's konference for Museums of Applied Art i Oxford og Durham i England.
(Kunstindustrimuseet).

Som led i en større ændring af personalestrukturen på Langelands Museum efter museumsforstander Hakon Bergs død er museumsinspektør Jørgen Skaarup pr. 1.3.1978 blevet udnævnt til ledende museumsinspektør. Samtidig er cand.mag. Ole Dam Mortensøn blevet ansat som museumsinspektør.
Museumspædagog Lise Bender Jørgensen er pr. 1.5.1978 blevet opnormeret fra 4/7 stilling til 1/1 stilling og pr. 8.5. er Anders V. Jespersen blevet ansat i en halvdagsstilling som museumsassistent.
(Langelands Museum, Rudkøbing).

Fra 1. april 1978 er mag.art. Joel Bergkund ansat som museumsinspektør ved Middelfart Museum.
(Middelfart Museum).

Museumsassistent, cand.mag. Helge Torm er udnævnt til museumsinspektør på deltid fra 1. april 1978.
(Sorø Amts Museum).

Fagbetjent Max Monberg Elsdorf har pr. 28. februar 1978 på grund af alder fratrådt sin stilling på Kobberstiksamlingens studiesat, hvor han har gjort tjeneste i mere end 25 år. Han er blevet efterfulgt af fagbetjent Knud Nielsen.

Glarmester Mogens Madsen, der i syv år har været ansat som fagbetjent i Kobberstiksamlingen (med montering af tegninger og grafik som særligt område), er med virkning fra 1. april 1978 ansat som vikar for vicevagtmesteren ved Statens Museum for Kunst. Ansættelsen gælder for et år. I denne periode varetages Mogens Madsen's tidligere funktioner af glarmester Mogens Kristiansen.
Museumsinspektør, mag.art. Hanne Finsen er fratrådt sin stilling ved Kobberstiksamlingen pr. 3o. april 1978. Fra 1. maj er hun udnævnt til direktør for Den Hirschsprungske Samling og Ordrupgårdsamlingen
(Statens Museum for Kunst, Kobberstiksamlingen)

Vicevagtmester Bjarne Haagensen er pr. 1. april 1978 tiltrådt som vagtmester på Frilandsmuseet, og har derfor 2 års orlov fra Statens Museum for Kunst.
(Statens Museum for Kunst).

Pr. 1. april 1978 er cand.phil. Ole Louis Frantzen ansat som museumsinspektør ved Tøjhusmuseet.
(Tøjhusmuseet, København).

Pr. 15.4.1978 er museumssekretær Tove Borre fratrådt stillingen som museumssekretær ved Viborg Stiftsmuseum. Tove Borre er fra samme dato ansat som daglig leder af Ørslev Kloster.

Viborg Stiftsmuseum har pr. 15.4.1978 ansat Birthe Jacobsen som museumssekretær.
(Viborg Stiftsmuseum).

DØDSFALD

Efter kort tids svær sygdom døde Aabenraa Museums afholdte leder, Holger Jacobsen, den 3. marts 1978 i en alder af 71 år. Aabenraa Museum har lidt et smerteligt tab ved hans alt for tidlige bortgang.

Konservering
Museet har i dets nyetablerede konserveringsanstalt fået konserveret en samling blankvåben, der har været i elektrolysebehandling. Angelen på klingerne har vist sig ofte at være strækt angrebet af rust, hvorfor fæsterne er blevet demonteret i næsten alle tilfælde.
(Langelands Museum, Rudkøbing).

Det ene af museets store barokskabe er blevet restaureret. På den ene låge, bag ved en fylding, var der skrevet med blyant: "Friedrich Teodorich Müller, geburen in Rostock, der hat dieses Schab gemacht".
Lolland-Falsters Stiftsmuseum, Maribo)

I perioden 3.4.-14.4. har konservator Birgit Runge Kristoffersen deltaget i Nordisk videreuddannelseskursus om konservering og restaurering af læder, skind og pergament i Lund, med hovedvægten lagt på arkæologisk læder. Kurset var desværre i alt for høj grad lagt an på en tysk/centraleuropæisk "overfortolkning" af, hvad der synes forsvarligt og rimeligt at udsætte museumsgenstande for.
En grundig indføring og diskussion af metoder og resultater savnedes. Så det forfængelige håb om en standardmetode til brug i den hjemlige blandede konserveringsafdeling blev ikke indfriet.
Derfor må det henstilles, hvor der er ressourcer, at der arbejdes videre, så vi kan få konkrete forslag til konserveringsmetoder, som er forsvarlige og anvendelige også på mindre konserveringsafdelinger.
(Kulturhistorisk Museum, Randers)

Slagelse Borgervæbnings fane fra o. 1850 er blevet konserveret i Brede og indrammet i Sorø, nu ophængt i den ny mellembygning.
(Sorø Amts Museum).

En lang række velbevarede trægenstande fra udgravningerne af det middelalderlige Svendborg i årene 1975 og 1976 er færdigkonserverede på trækonserveringen i Brede.
Metalgenstande m.v. fra de samme udgravninger er konserverede på Fyns Stiftsmuseum.
(Svendborg om Omegns Museum).

I anledning af udstillingen "Pittori Danesi a Roma nell'Ottocento" i Palazzo Braschi, Rom november - december 1977 blev 15 af de fra museet udlånte billeder konserveret og restaureret, mens de resterende ca 30 udlånte billeder plus en del fra privateje blev eftersete og lettere behandlet.
I foråret 1978 afsluttedes behandlingen af det nyerhvervede maleri af Vilh. Lundstrøm "Yrsa i lyserød kjole", og billedet er nu ophængt i samlingen.
Under restaureringen af det ligeledes på auktion i København erhvervede landskab, benævnt Paul Bril's skole, har man fundet signaturen på billedet, som nu med sikkerhed vides at være malet af den nederlandske kunstner Willem van Nieulandt II (1584 - ca 1635).
Museets store landskab af Philips Koninck - "Udsigt over Waal-floden ved Beek" - befinder sig i øjeblikket på konserveringsafdelingen til en gennemgribende konservering og restaurering.
Endvidere foretages i øjeblikket undersøgelse på de to sjældne miniaturer af Hans Bol med henblik på behandling.
(Statens Museum for Kunst).

Bygningsmæssige forhold
Djurslands Museum har fra Det særlige Bygningssyn modtaget midler således at Den Gamle Købmandsgårds facade nu kan færdigrestaureres. Samtidig er der bevilget midler til at foretage bygningsarkæologisk undersøgelse af Købmandsgården.
(Djurslands Museum).

Efter afslutningen af 2'den etape af restaureringsarbejderne kunne Sæby Museum den 1. maj åbne til en ny sæson. Restaureringen har været finansieret af Det særlige Bygningssyn, Sæby Kommune og Sonningfonden.
(Sæby Museum)

I august 1977 genåbnede Vejle Museums kulturhistoriske afdeling, efter at bygningen havde gennemgået en omfattende restaurering. Herefter er den kulturhistoriske afdeling adskilt fra Vejle Kunstmuseum, som allerede i 1971 blev flyttet til bibliotekets gamle lokaler ved siden af museumsbygningen. Den oprindelige museumsbygning fra 1923 rummer herefter kun Vejle Kulturhistoriske Museum samt Byhistorisk Arkiv .

(Vejle Kulturhistoriske Museum).

Magasiner
Museet magasiner er i øjeblikket under reorganisering. Det er meningen at gennemføre en mere systematisk opmagasinering, som gør det lettere at føre tilsyn med samlingen og som letter adgangen til at gøre brug af genstandene i de hurtigt skiftende særudstillinger museet arrangerer.
(Langelands Museum, Rudkøbing)

Haveanlæg
Efter at Rosenborg slotsforvaltning i august 1977 havde fået meddelelse om, at en ansøgning til arbejdsformidlingen om tilskud til gennemførelse af et af nylig afdøde arkitekt Ole Nørgård udarbejdet projekt til regulering af haveanlægget var imødekommet, således at der stilledes et beløb på 209.600 kr. til rådighed til anvist arbejdskraft, indledtes forhandlinger med inspektoratet for de kongelige haver, dels om at påtage sig gennemførelsen af de første etaper af nævnte projekt, dels om fremtidig pasning af terrænet og haven omkring Rosenborg slot. Efter afslutningen af disse forhandlinger, og efter at diverse fredningS- og miljømyndigheder var gjort bekendt med planerne, er arbejdet påbegyndt den 7. marts 1978. Det har foreløbig bestået i ret omfattende rydninger af gammelt buskads og udlevede træer på terrænet mod syd, nærmest Kongens Have. Under arbejdet er konturerne og opmuringen af de oprindelige ba-

stioner omkring slotsholmen delvis er blevet fremdraget.
(Rosenborg Slot, København)

Åbningstider, midlertidige lukninger

Der er på Sorø Museum indført udvidet åbningstid i sommerhalvåret (d.v.s.1.4. - 3o.9.), nemlig alle dage kl. 13-16.
(Sorø Amts Museum).

Statens Museum for Kunst har ændrede åbningstider pr. 1. april 1978: Sølvgade: daglig 10-17, onsdag fra 10-20 og mandag lukket. Gratis adgang. Annexet, Kastelsvej 18: daglig 10-17, onsdag 1o-20, mandag og tirsdag lukket. Gratis adgang. Kobberstiksamlingens studiesal: daglig 10-15, onsdag 10-18, søndag og mandag lukket. Gratis adgang.
(Statens Museum for Kunst).

Vikingeskibshallen, nye åbningstider:
1. april - 31 maj: alle dage 9-17
1. juni - 31.august: alle dage 9-18.
1. september-31.oktober: alle dage 9-17
1. november-31.marts: alle dage 10-16
Vikingeskibshallen, Roskilde).

Kunstindustrimuseets bibliotek har midlertidigt lukket i perioden 17.7 - 7.8. 1978, begge dage inclusive
(Kunstindustrimuseet , København)

Diverse

Kobberstiksamlingen vil i dagne 25.-29. juni 1978 være vært for det møde, som hvert andet år finder sted i International Advisory Committee of Keepers of Public Collections of Graphic Art. Præsident er for tiden Carlos van Hasselt, Fondation Custodia, Paris.
(Kobberstiksamlingen, Statens Museum for Kunst, København).

Pr. 1.1.1978 er Byarkivet, Skolegade 4, Sæby blevet lagt sammen med Sæby Museum. Arkivet havde indtil da været drevet som en underafdeling under biblioteket, med visse administrative og arbejdsmæssige ulemper til følge.
(Sæby Museum).

Fonds

"Etatsråd Georg Bestle og Hustrus Mindelegat". Bestyrelsen for legatet, der er oprettet i 1933, har vedtaget at stille 25.000 kr. til rådighed for nedenstående formål:

I. Konservering
   a. indkøb af apparatur, der i væsentlig grad vil betyde en udvidelse af mulighederne for avanceret konservering.
   b. Forskningsfrihed og/eller studierejse, der på baggrund af en projektbeskrivelse kan betegnes som værende af væsentlig betydning for det pågældende fagområde.

II. Restaurering
   a. Restaurering af jordfaste fortidsminder inden for nuværende eller tidligere dansk område.
   b. Forskningsfrihed og/eller studierejse, der på baggrund af en projektbeskrivelse kan betegnes som værende af væsentlig betydning for det pågældende fagområde.

For ansøgninger inden for begge hovedgruppers punkt 2 gælder, at de kun kan fremsendes af relevante institutioner, medens ansøgninger inden for punkt b kan søges af enkeltpersoner, idet der dog forudsættes en relevant institutions påtegning af ansøgningen.
Ansøgninger bedes inden den 1. august 1978 stilet til direktør P.G. Dreyer, United Wine Import A/S, Meterbuen 24-28, 2740 Skovlunde.